

حقوق بشر در ایران و جهان

شماره بیست و هشتم

صفحه ۴۰

گزارش حقوق بشر
سازمان ملل از ۱۹
ماه «جنایات فجیع» در
فلسطین اشغالی

صفحه ۳۴

هشدار کمیته سازمان
ملل به فرانسه

صفحه ۲۶

ارائه لایحه تقویت
اورژانس اجتماعی

نامه سراج به یونسف در اعتراض به بی‌عملی و عدم اتخاذ موضع مناسب درباره جنایت جنگی علیه کودکان ایرانی

ناصر سراج، معاون امور بین‌الملل قوه قضائیه و دبیر ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران با ارسال نامه‌ای به «کاترین راسل»، مدیر اجرایی صندوق کودکان ملل متحد (یونسف)، ضمن محکومیت جنایات جنگی رژیم صهیونیستی و آمریکا علیه ایران و اعتراض به بی‌عملی و عدم اتخاذ موضعی مناسب از سوی یونسف درخصوص جنایت جنگی علیه کودکان ایرانی در جریان تجاوز اخیر، از وی خواست حملات غیرقانونی و ناقض حقوق بشر علیه کودکان ایرانی را به صراحت و قویاً محکوم کند. سراج در ابتدای این نامه آورده است: احتراماً، با کمال تأسف مردم ایران بار دیگر شاهد یکی از تلخ‌ترین اقدامات نقض حقوق بشر و حقوق بشردوستانه در منطقه بوده‌اند؛ جایی که در جریان سومین جنگ تحمیلی ۴۰ روزه در مارس و آوریل ۲۰۲۶، رژیم صهیونیستی و آمریکا با حملات غیرقانونی و خشونت آمیز خود، اهداف غیرنظامی در خاک ایران را هدف مستقیم قرار داده و موجب شهادت و مجروح شدن هزاران تن از شهروندان ایرانی، از جمله شمار قابل توجهی از کودکان شده‌اند.

دبیر ستاد حقوق بشر تصریح کرد: براساس گزارش‌های مستند داخلی و بین‌المللی، در این حملات کور و مغایر با اصول بنیادین حقوق بین‌الملل بشردوستانه، مناطق مسکونی، مدارس، مراکز علمی، دانشگاه‌ها، محل‌های کسب و کار، کارگاه‌های تولیدی، مراکز بهداشتی و خدماتی، خطوط راه آهن، پل‌ها، جاده‌ها، مراکز حمل و نقل، پایانه‌های مرزی، هواپیماهای حامل کمک‌های بشردوستانه پزشکی و ... مورد هدف قرار گرفته‌اند.

وی در ادامه این نامه با اشاره به تجاوز نظامی صهیونی-آمریکایی به مدرسه میناب تأکید کرد: در روز اول این تجاوز، یک دبستان دخترانه و پسرانه در شهر میناب، بطور عمدانه مورد پرتاب موشک‌های مکرر نظامیان متجاوز آمریکا قرار گرفته که نوع این حمله وحشیانه در چند سال اخیر تاریخ بشر بی‌سابقه بوده است. در این حمله ۷۳ کودک پسر، ۴۷ کودک دختر، ۲۶ معلم، ۷ نفر از والدین، یک راننده سرویس مدرسه و یک تکنسین داروخانه درمانگاه جنب مدرسه به شهادت رسیده‌اند. نظامیان آمریکا خود به عمدانه بودن این جنایت بی‌شرمانه اعتراف نموده‌اند.

ادامه در صفحه دوم

بیانیه ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران در محکومیت «اقدام غیرقانونی دولت بحرین در لغو شهروندی جمعی از شهروندان»

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران طی بیانیه‌ای با ابراز نگرانی عمیق و با شدیدترین لحن، اقدام غیرقانونی، خودسرانه و ناقض حقوق بشر دولت بحرین در سلب تابعیت ۶۹ نفر از شهروندان این کشور را محکوم و اعلام کرد: این اقدام مصداق بارز «محکومیت‌های دسته‌جمعی» و «مجازات فراقانونی» است که در هیچ نظام حقوقی متمدنی قابل پذیرش نیست.

متن این بیانیه به شرح زیر است:

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران با ابراز نگرانی عمیق و با شدیدترین لحن، اقدام غیرقانونی، خودسرانه و ناقض حقوق بشر دولت بحرین در سلب تابعیت ۶۹ نفر از شهروندان این کشور را محکوم می‌کند. بر اساس گزارش‌های موثق، در میان این افراد روحانیون، مداحان، فعالان اجتماعی، زنان، مردان و حتی کودکان و نوزادانی دیده می‌شوند که بدون هرگونه تشریفات قضایی، بدون تحقیقات قانونی و خارج از صلاحیت دستگاه قضایی و صرفاً به استناد دستور پادشاه بحرین، از حق طبیعی خود بر تابعیت محروم شده‌اند. این اقدام مصداق بارز «محکومیت‌های دسته‌جمعی» و «مجازات فراقانونی» است که در هیچ نظام حقوقی متمدنی قابل پذیرش نیست.

ادامه در صفحه سوم

اخبار ستاد حقوق بشر

ادامه از صفحه اول

نامه سراج به یونیسیف در اعتراض به بی‌عملی و عدم اتخاذ موضع مناسب درباره جنایت جنگی رژیم صهیونیستی و آمریکا علیه کودکان ایرانی

وی همچنین با ابراز تأسف عمیق از عملکرد یونیسیف، اعلام کرد که در جریان جنگ تحمیلی ۳۹ روزه ایالات متحده و رژیم صهیونیستی علیه ایران، حدود ۳۸۳ کودک شهید شده‌اند که ۷ کودک زیر یکسال، ۲۵۵ نفر بین یک تا ۱۲ سال و ۱۲۱ نفر بین ۱۲ سال الی ۱۸ سال بوده‌اند. تعداد ۲۱۱۵ کودک در این جنگ مجروح شده‌اند که ۷۰ نفر این کودکان زیر دو سال هستند.

دبیر ستاد حقوق بشر همچنین عنوان کرد: مجتبی ساجدی نوزاد ۳ روزه که در آغوش مادرش در یکی از روستاهای اطراف شهر اراک (روستای امیرآباد) نیمه شب شهید شده، کم‌سن‌ترین شهید محسوب می‌شود. با توجه به تعداد مجروحین احتمال دارد آمار تعداد شهدا افزایش پیدا کند. شرم آور است که در جریان بمباران‌های ایالات متحده و رژیم صهیونیستی، ۹۹۳ مدرسه در سراسر کشور به بهانه حضور نظامیان یا پلیس به طور کامل و ۲۰۲ مدرسه به طور جزئی تخریب شده‌اند.

وی در ادامه این نامه با عنایت به موارد فوق الذکر تأکید کرد که اقدامات ذیل از سوی یونیسیف مورد انتظار است:

۱. حملات غیر قانونی و ناقض حقوق بشر علیه کودکان ایرانی را به صراحت و قویاً محکوم نمائید؛

۲. حمایت‌های فوری، روانی، پزشکی و آموزشی برای کودکان آسیب دیده را سازماندهی نمائید.

سراج در پایان این نامه سکوت و بی‌عملی در قبال جنایت‌های رژیم صهیونیستی و آمریکا علیه ایران را مورد توجه قرار داد و خاطرنشان کرد: بی‌تردید سکوت و بی‌عملی در قبال این جنایات، به تضعیف اعتبار و جایگاه نهادهای بین‌المللی خواهد انجامید و در سابقه عملکرد آن صندوق و در حافظه جامعه بین‌المللی به یادگار خواهد ماند.

دبیر ستاد حقوق بشر افزود: در کمال شگفتی صندوق کودکان ملل متحد، به جای محکومیت این جنایت که در تمامی جنگ‌های انسانی جهان متمدن در چند قرن اخیر بی‌سابقه بوده، صرفاً به ابراز نگرانی اکتفا نموده است. این درحالی است که حفاظت از حقوق کودکان و دفاع از زندگی و کرامت انسانی آن‌ها در صدر اهداف و مأموریت‌های صندوق کودکان ملل متحد (یونیسیف) قرار دارد. مدیران این صندوق نسبت به این جنایت بی‌تفاوت بودند و بالعکس بعد از چند هفته، به این موضوع که چرا نوجوانان در ایران حق ثبت نام داوطلبانه در پویش جانفدای وطن (که یک پویش فرهنگی است) را دارند، اعتراض نمودند. کدام موضوع مهم‌تر است؟

وی در ادامه یادآور شد: کودکان ایرانی نه تنها قربانی مستقیم این جنایات شده‌اند، بلکه با آسیب‌های روانی، بی‌خانمانی و محرومیت از تحصیل و بهداشت مواجه گردیده‌اند. مطابق بند ۴ ماده ۲ منشور ملل متحد، هرگونه «استفاده از زور یا تهدید زور» در روابط بین‌الملل ممنوع است، مگر در شرایط دفاع مشروع یا با مجوز شورای امنیت. حمله اخیر، با هدف گذاری غیرنظامیان، از جمله کودکان، نقض آشکار این مقرر محسوب می‌شود. علاوه بر این، حملات یاد شده ناقض چندگانه قواعد مندرج در کنوانسیون‌های ژنو و حقوق بین‌الملل بشردوستانه هستند؛ از جمله اصول اساسی «تفکیک» و «ممنوعیت حمله عمدی به غیرنظامیان» و عدم رعایت تناسب و احتیاط در انجام حملات است که برای حفاظت از کودکان، به ویژه در شرایط جنگ، تدوین شده است. معاون امور بین‌الملل قوه قضائیه تأکید کرد: بدین وسیله برای ثبت عملکرد آن صندوق در تاریخ سازمان ملل متحد، اعلام می‌گردد که عدم محکومیت جنایات رژیم صهیونیستی و آمریکا از سوی آن نهاد تخصصی ملل متحد، سبب تأسف و رنجش عمیق مردم ایران شده و از خاطر ایشان نخواهد رفت.

بیانیه ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران در محکومیت «اقدام غیرقانونی دولت بحرین در لغو شهروندی جمعی از شهروندان»

از منظر حقوق بین‌الملل، حق بر تابعیت یکی از بنیادین‌ترین حقوق هر فرد محسوب می‌شود. ماده ۱۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر که بازتاب‌دهنده حقوق بین‌الملل عرفی است، به صراحت اعلام می‌دارد: «هیچ کس نباید به طور خودسرانه از تابعیت خود محروم شود». اقدام دولت بحرین در سلب شهروندی افراد بدون طی دادرسی عادلانه و بدون تفکیک میان متهمان و اعضای خانواده آن‌ها (به ویژه کودکان و نوزادانی که هیچ نقشی در اتهامات انتسابی ندارند)، نقض آشکار تعهدات بین‌المللی این کشور ذیل ماده ۲۴ بند ۳ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و همچنین مواد ۷ و ۸ کنوانسیون حقوق کودک است. شامل شدن این تصمیم نسبت به نوزادان، نه تنها با موازین حقوق بشر منافات دارد، بلکه مصداق «سلب تابعیت اجباری» و «مجازات دسته‌جمعی» است که توسط نهادهای نظارتی سازمان ملل به شدت منع شده است.

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران تأکید می‌کند که اتهامات واهی و تکراری «حمایت از ایران» یا «جاسوسی برای نهادهای خارجی» صرفاً بهانه‌ای برای سرکوب مخالفان و نقض سیستماتیک حقوق شهروندی در بحرین است. چنین رویکرد سرکوبگرانه‌ای یادآور رفتارهای غیرانسانی در نظام‌های تمامیت‌خواه بوده و اعتبار هرگونه ادعای حاکمیت قانون در بحرین را به طور کامل مخدوش می‌کند. این اقدام همچنین ناقض اصل عدم تبعیض و اصل تناسب در اعمال مجازات‌هاست؛ چرا که محروم کردن کودکان و نوزادان از تابعیت، هیچ نسبتی با اتهامات سیاسی انتسابی به والدین آن‌ها ندارد.

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران از تمامی نهادهای ناظر حقوق بشری سازمان ملل متحد، به ویژه دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر، شورای حقوق بشر، کمیته حقوق کودک و همچنین سازمان همکاری اسلامی می‌خواهد که به طور رسمی و فوری این اقدام غیرانسانی و غیرقانونی را محکوم کرده، از دولت بحرین بخواهند بدون هیچ تأخیری تابعیت کلیه افراد مورد نظر (به طور خاص کودکان و نوزادان) را اعاده نموده و اعلام دارند که هیچ فردی نباید در بحرین به دلیل انتساب خانوادگی یا عقاید سیاسی از حق طبیعی خود بر تابعیت محروم شود. سکوت یا اقدام حداقلی جامعه بین‌المللی در برابر این رویه خطرناک، موجب گستاخی بیشتر رژیم‌های سرکوبگر در نقض آشکار حقوق شهروندی و ترویج مجازات‌های دسته‌جمعی در منطقه خواهد شد. جمهوری اسلامی ایران ضمن اعلام همبستگی با خانواده‌های آسیب‌دیده و محکوم کردن قاطع این اقدام ضدبشری، نسبت به عواقب خطرناک گسترش چنین رویه‌هایی هشدار داده و بر لزوم پایبندی همه کشورها به موازین حقوق بشری و منع محرومیت خودسرانه از تابعیت تأکید می‌کند.

ستاد حقوق بشر همچنین مسئولیت ایران را برای حمایت از مظلومان و پیگیری موضوع در مجامع بین‌المللی محفوظ دانسته و از همه نهادهای حقوق بشری می‌خواهد که نام مقامات بحرینی مسؤول این اقدام را به عنوان ناقضان فاحش حقوق بشر ثبت نمایند.

کاریکاتور

ضرب العجل ایران
فهد بهادی از سوریه

مناسبت های حقوق بشری پیش رو

پنجشنبه، ۲۸ خرداد (۱۸ ژوئن)	یکشنبه، ۲۴ خرداد (۱۴ ژوئن)	جمعه، ۲۲ خرداد (۱۲ ژوئن)	یکشنبه، ۱۷ خرداد (۷ ژوئن)	جمعه، ۱۵ خرداد (۵ ژوئن)
روز جهانی مبارزه با سخنان نفرت‌انگیز	روز جهانی اهدای خون	روز جهانی علیه کار کودک	روز جهانی غذای سالم	روز جهانی محیط زیست
شنبه، ۶ تیر (۲۷ ژوئن)	جمعه، ۵ تیر (۲۶ ژوئن)	چهارشنبه، ۳ تیر (۲۴ ژوئن)	شنبه، ۳۰ خرداد (۲۰ ژوئن)	
اعلامیه کنفرانس جهانی حقوق بشر وین	روز تصویب منشور ملل متحد روز بین‌المللی حمایت از قربانیان شکنجه روز مباره با مواد مخدر	روز جهانی زن در دیپلماسی	روز جهانی پناهندگان	

بیانیه ستاد حقوق بشر در محکومیت «به شهادت رساندن ۳۴۴ دانش‌آموز و معلم در حملات رژیم صهیونیستی و آمریکا به مراکز آموزشی ایران»

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران با انتشار بیانیه‌ای گزارش‌های میدانی مستند از ابعاد تازه‌ای از جنایات جنگی نیروهای رژیم صهیونیستی و آمریکا در جریان تجاوز اخیر به ایران را منتشر و اعلام کرد: هدف قرار دادن عمدی دانش‌آموزان و معلمان در محیط مدرسه، نه تنها نقض آشکار ماده ۳۸ کنوانسیون حقوق کودک است، بلکه مصداق «قتل عام سازمان‌یافته» و «وحشت‌افکنی در جمعیت غیرنظامی» محسوب می‌شود که با هدف فلج کردن نظام آموزشی و ایجاد رعب و وحشت در میان خانواده‌های ایرانی صورت گرفته است. متن این بیانیه به شرح زیر است:

بسمه تعالی

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران با اعلام تأسف و انزجار عمیق، گزارش‌های میدانی مستند از ابعاد تازه‌ای از جنایات جنگی نیروهای رژیم صهیونیستی و آمریکا در جریان تجاوز اخیر به ایران را منتشر می‌کند. پیش از این، ستاد حقوق بشر حملات عمدی به سی دانشگاه و مرکز آموزش عالی کشور را که منجر به شهادت پنج (۵) استاد برجسته و بیش از شصت دانشجو (۶۰) و تخریب صد و پنجاه و چهار (۱۵۴) نقطه علمی گردید، محکوم کرده بود. اما اکنون با تکمیل آمارگیری از مناطق مختلف کشور، ابعاد هولناک‌تری از این فاجعه آشکار شده است: در جریان همین تجاوز، بیش از هشتاد (۸۰) مدرسه، دبیرستان و مرکز آموزشی ابتدایی و متوسطه در استان‌های گوناگون هدف حملات هوایی و موشکی قرار گرفته‌اند و بر اساس آخرین آمار تأیید شده، مجموعاً ۳۴۴ دانش‌آموز و معلم بی‌گناه به شهادت رسیده‌اند. صدها تن دیگر نیز مجروح و دچار آسیب‌های مادام‌العمر جسمی و روانی شده‌اند.

ستاد حقوق بشر با اشاره به اظهارات ژان آرنو، فرستاده ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد در امور خاورمیانه، تأکید می‌کند که ایشان به صراحت اعلام داشته است: «آنچه قطعی و مسلم است و از این جنگ در تاریخ دنیا مستند و ثبت خواهد شد، قتل عامی است که در مدرسه میناب اتفاق افتاد».

این سخنان، گواهی روشن بر ماهیت فراقانونی و غیرانسانی حملات علیه غیرنظامیان، به ویژه کودکان و نوجوانان ایرانی است.

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران با قاطعیت اعلام می‌دارد که حمله به مدارس و دانشگاه‌ها، نقض فاحش حقوق بین‌الملل بشردوستانه، مصداق بارز جنایت جنگی، و نقض اصول متعدد حقوق بشر و به طور خاص حقوق کودکان است. این اقدامات در تضاد آشکار با مقررات بنیادین از جمله ماده ۵۲ پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو (۱۹۷۷) که حمایت مطلق از تأسیسات غیرنظامی و آموزشی را الزامی می‌داند، همچنین بند ۲ ماده ۸ اساسنامه رم دیوان بین‌المللی کیفری که حمله عمدی به ساختمان‌های آموزشی را با احرار سایر شرایط، جنایت جنگی معرفی می‌کند، و نیز کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه و کنوانسیون حقوق کودک (۱۹۸۹) قرار دارد.

هدف قرار دادن عمدی دانش‌آموزان و معلمان در محیط مدرسه، نه تنها نقض آشکار ماده ۳۸ کنوانسیون حقوق کودک است، بلکه مصداق «قتل عام سازمان‌یافته» و «وحشت‌افکنی در جمعیت غیرنظامی» محسوب می‌شود که با هدف فلج کردن نظام آموزشی و ایجاد رعب و وحشت در میان خانواده‌های ایرانی صورت گرفته است.

ستاد حقوق بشر خاطرنشان می‌کند که جامعه بین‌الملل در مقابل این فاجعه بی‌تفاوت نبوده و افکار عمومی در کشورهای مختلف به وضوح این تجاوز را محکوم کرده‌اند. تمام نظرسنجی‌های معتبر بین‌المللی که در هفته‌های اخیر انجام شده، نشان می‌دهد که اکثریت قریب به اتفاق مردم جهان، این جنگ را رد کرده، آن را محکوم می‌دانند و تبعات آن را بسیار وخیم ارزیابی می‌کنند. سکوت یا اقدام حداقلی برخی نهادهای بین‌المللی در برابر شهادت ۳۴۴ دانش‌آموز و معلم ایرانی دیگر قابل‌پذیرش نیست.

جمهوری اسلامی ایران ضمن محفوظ دانستن حق خود برای پیگیری قضایی این جنایات در مراجع بین‌المللی از جمله دیوان بین‌المللی کیفری، از شورای حقوق بشر، دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر، یونسکو، کمیته حقوق کودک سازمان ملل و گزارشگر ویژه حقوق بشر در امور ایران می‌خواهد که این حملات را به عنوان نقض فاحش حقوق بشردوستانه و حقوق کودکان به طور رسمی محکوم کرده، نام مقامات نظامی و سیاسی صهیونیستی و آمریکایی مسئول این جنایات را به عنوان جنایتکاران جنگی برجسته نمایند و پرونده ویژه قتل عام مدرسه میناب را در دستور کار فوری خود قرار دهند.

ستاد حقوق بشر در پایان هشدار می‌دهد که ادامه این سیاست جنایتکارانه، مسؤولیت بین‌المللی مستقیمی برای دولت‌های متجاوز به همراه داشته و ایران حق ذاتی خود برای دفاع مشروع، مقابله متناسب و مطالبه غرامت کامل مادی و معنوی (شامل بازسازی مدارس و دانشگاه‌های تخریب شده، درمان مجروحان و جبران خسارت خانواده‌های شهدا) را از هر طریق قانونی که مقتضی بداند، محفوظ می‌دارد.

بیانیه ستاد حقوق بشر در «محکومیت حملات وحشیانه اخیر رژیم صهیونیستی و آمریکا به اماکن مذهبی، فرهنگی و تاریخی کشور»

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران طی بیانیه‌ای حملات رژیم صهیونیستی و آمریکا در جریان تجاوز نظامی اخیر به ایران علیه مجموعه‌ای گسترده از اماکن مذهبی، فرهنگی و تاریخی کشور را محکوم و اعلام کرد: این حملات، نه تنها نمایشگر بی‌اعتنائی کامل این رژیم‌های متجاوز به حقوق اولیه انسانی و موازین بین‌المللی، بلکه گواهی بر نیتی شوم برای حذف نمادهای هویتی اقلیت‌های دینی در ایران بود؛ اقلیت‌هایی که همواره در چارچوب قوانین و احترام متقابل، از حقوق عبادی خود برخوردارند.

متن این بیانیه به شرح زیر است:

بسمه تعالی

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، حملات عامدانه‌ای که رژیم صهیونیستی و آمریکا در جریان تجاوز نظامی اخیر به ایران علیه مجموعه‌ای گسترده از اماکن مذهبی، فرهنگی و تاریخی کشور ترتیب دادند، را با قاطعیت و شدیدترین لحن ممکن محکوم می‌کند. این حملات ضدانسانی، نه تنها نقض آشکار قوانین و مقررات بین‌المللی از جمله در حوزه حقوق بشر دوستانه محسوب می‌شوند، بلکه تعرض عمیق و نابخشودنی به اصل همزیستی مسالمت‌آمیز ادیان و اقلیت‌های دینی در ایران به شمار می‌روند؛ اصلی که قرن‌هاست در این سرزمین با صلح، مدارا و احترام متقابل در کنار یکدیگر زندگی کرده و از اماکن عبادی مختص خود بهره‌مند بوده‌اند.

تخریب هدفمند کنیسه کلیمیان تهران، که بنایی تاریخی و عبادتگاهی متعلق به اقلیت دینی کلیمیان بود، و همچنین وارد آمدن خسارت جدی به کلیساهای تاریخی نظیر کلیسای جامع ارتدوکس نیکولای و کلیسای ارتدوکس یونانی سنت مری، فراتر از نقض حفاظت ویژه‌ای که طبق «کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه» برای اماکن مذهبی در مخاصمات مسلحانه مقرر شده بود، مصداق بارز تعرض به آزادی بنیادین عقیده و نقض صریح «ماده ۱۸ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی» است. این حملات، نه تنها نمایشگر بی‌اعتنایی کامل این رژیم‌های متجاوز به حقوق اولیه انسانی و موازین بین‌المللی، بلکه گواهی بریتی شوم برای حذف‌نمادهای هویتی اقلیت‌های دینی در ایران بود؛ اقلیت‌هایی که همواره در چارچوب قوانین و احترام متقابل، از حقوق عبادی خود برخوردارند.

افزون بر آن، هدف قرار دادن عمدی تعداد زیادی از بناهای ثبت‌شده ملی و تاریخی کشور، از جمله کاخ گلستان، عالی‌قاپو، قلعه فلک‌الافلاک، چهلستون، و دیگر آثار باستانی ارزشمند که گنجینه‌هایی بی‌بدیل از تاریخ، هنر و تمدن ایران و جهان به شمار می‌روند، تخطی روشن و انکارناپذیر از تعهدات بین‌المللی ذیل «کنوانسیون ۱۹۷۲ میراث جهانی یونسکو» محسوب می‌شود. این حملات، نه تنها به معماری، هنر و میراث فرهنگی ایران، بلکه به حافظه تاریخی بشریت آسیبی جبران‌ناپذیر وارد کرد و تلاشی مذبحانه برای حذف نمادهای فرهنگی و تمدنی بود که متعلق به همه ملت‌ها و میراث مشترک بشری است.

این حملات سازمان‌یافته و سیستماتیک، که با نادیده گرفتن آشکار اصول بنیادین حقوق بین‌الملل بشر دوستانه از جمله «اصل تفکیک» (میان اهداف نظامی و غیرنظامی)، «اصل تناسب» (در شدت حمله نسبت به مزیت نظامی مورد انتظار) و «اصل اقدامات احتیاطی» (در هنگام برنامه‌ریزی و اجرای عملیات نظامی برای به حداقل رساندن آسیب به غیرنظامیان و اموال غیرنظامی) صورت گرفته است، در چارچوب «ماده ۸ اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی» مصداق بارز «جنایت جنگی» محسوب می‌شود.

این حملات کور و وحشیانه به اماکن مذهبی، فرهنگی و تاریخی کشور، در کنار تهدیدات صریح رئیس‌جمهور متوهم و تاریک اندیش آمریکا و دیگر مقامات آمریکایی و صهیونیستی مبنی بر «خاموش کردن تمدن ایران»، «بازگرداندن ایران به عصر حجر» و دیگر اظهارات خصمانه، بیانگر نیت شوم، متوهمانه و خام‌اندیشانه آنان برای از میان برداشتن ریشه‌های فرهنگی و هویتی ملت ایران و تعرض به میراثی بود که متعلق به هیچ مرز جغرافیایی نیست و به عنوان سرمایه‌ای جهانی و میراث مشترک بشریت شناخته می‌شود.

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، ضمن ابراز انزجار از جنایات فاجعه‌بار و نقض‌های فاحش صورت گرفته در جریان تجاوز به تمامیت ارضی ایران، از جامعه جهانی، دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای حقوق بشری انتظار دارد با خروج از سکوت و انفعال غیرقابل توجیه، این جنایات هولناک را به عنوان «جنایت جنگی»، «جنایت علیه میراث بشریت» و تعرضی آشکار به حقوق فرهنگی ملت‌ها شناسایی کنند.

ضمناً انتظار می‌رود با اتخاذ تدابیر قاطع، مؤثر و فوری و بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های قانونی و بین‌المللی، مانع از بی‌کیفرمانی متجاوزان شوند. آمران و عاملان این جنایت نباید خود را در توهین به ادیان، اهانت به مقدسات، هتک حرمت اماکن مذهبی و نابودسازی تمدن بشری و سرمایه‌های گران‌بهای فرهنگی و تاریخی، آزاد، رها و بی‌قید و بند بدانند؛ زیرا تاریخ، وجدان بشریت و جامعه بین‌المللی، این اقدامات ضدانسانی را هرگز فراموش نخواهد کرد و مسؤولان آن باید در برابر عدالت پاسخگو گردند.

پیام سراج به مناسبت سالروز تاسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ناصر سراج، معاون امور بین‌الملل قوه قضائیه و دبیر ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، در پیامی سالروز تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را تبریک گفت.
متن این پیام به شرح زیر است:

بسمه تعالی

تاسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، بی‌گمان، جلوه‌ای درخشان از دوراندیشی و تدبیر بی‌نظیر بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) است که با نگرشی ژرف به آینده انقلاب و نیازهای آن، شجره طیبه‌ای را بنیان نهادند که امروز به درختی تنومند و پرثمر بدل گشته و به یکی از مهم‌ترین عوامل اقتدار و پاسداری از آرمان‌های انقلاب اسلامی تبدیل شده است. در سالروز تاسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، قدردان رشادتها و ایثارگری‌های مدافعان میهن هستیم؛ سپاهی که با استواری از امنیت ملی و عزت ایران اسلامی پاسداری می‌کند و نماد مقاومت و افتخار ملتی است که در برابر تهدید و زورگویی دشمنان ایستاده است.

اینجانب سالروز تاسیس این نهاد ارزشمند را به تمامی پاسداران گرانقدر و خانواده‌های معزز ایشان تبریک عرض نموده و از خداوند متعال توفیق تداوم خدمت به این خاک مقدس را برای خانواده بزرگ سپاه خواستارم.

بیانیه ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران در محکومیت «محاصره بنادر ایرانی و توقیف متجاوزانه کشتی تجاری ایرانی توسکا توسط نیروهای آمریکایی»

ستاد حقوق بشر طی بیانیه‌ای محاصره بنادر ایرانی و حمله مسلحانه به کشتی تجاری «توسکا» در آب‌های عمان را یک تجاوز نظامی و نقضی سیستماتیک و سازمان‌یافته بنیادی‌ترین حقوق بشر مردم ایران دانست و اعلام کرد: این جنایت، علیرغم تلاش مزورانه رژیم آمریکا برای پنهان ساختن آن در پشت ادعاهای حقوقی و حقوق بشری برخلاف همه اصول و ارزش‌های انسانی، اخلاقی و حقوق بشری، فراتر از راهزنی دریایی و تروریسم دولتی، در ذات خود مجازاتی دسته‌جمعی علیه میلیون‌ها انسان غیرنظامی است. متن این بیانیه به شرح زیر است:

بسمه تعالی

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، محاصره بنادر ایرانی و حمله مسلحانه به کشتی تجاری «توسکا» در آب‌های عمان را یک تجاوز نظامی و نقضی سیستماتیک و سازمان‌یافته بنیادی‌ترین حقوق بشر مردم ایران می‌داند و این اقدامات جنایت کارانه آمریکا را به شدیدترین وجه ممکن محکوم می‌کند. این جنایت، علیرغم تلاش مزورانه رژیم آمریکا برای پنهان ساختن آن در پشت ادعاهای حقوقی و حقوق بشری برخلاف همه اصول و ارزش‌های انسانی، اخلاقی و حقوق بشری، فراتر از راهزنی دریایی و تروریسم دولتی، در ذات خود مجازاتی دسته‌جمعی علیه میلیون‌ها انسان غیرنظامی است. محاصره بنادر، حق دسترسی مردم ایران به دارو، غذا، سوخت و کالاهای اساسی را هدف قرار می‌دهد و ناقض صریح ماده ۱۱ میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مبنی بر حق بر استاندارد مناسب زندگی و نیز حق بر توسعه است که در اعلامیه ۱۹۸۶ مجمع عمومی سازمان ملل به رسمیت شناخته شده است. حمله به کشتی «توسکا» و به گروگان گرفتن ملوانان آن، مصداق عینی نقض حق بر امنیت انسانی، حق بر کار و حق بر تمامیت جسمانی و روانی است. ارباب خدمه و خانواده‌هایشان، ایجاد رعب و وحشت روانی، و سلب آزادی آنان، ناقض صریح مواد ۹ و ۱۰ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مبنی بر حق بر آزادی و امنیت شخصی محسوب می‌شود.

از منظر حقوق بین‌الملل مخاصمات مسلحانه، این اقدام نقض فاحش تفاهم آتش‌بس مورخ ۱۹ فروردین ۱۴۰۵ و مصداق بارز عمل تجاوز کارانه وفق بند (پ) ماده ۳ قطعنامه ۳۳۱۴ مجمع عمومی است. عملیات نظامی دریایی ایالات متحده که بدون رعایت اصول تفکیک، تناسب و اقدامات احتیاطی بوده و به طور خودسرانه جان غیرنظامیان و تأسیسات غیرنظامی را هدف قرار داده، در چارچوب ماده ۸ اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی، مصداق جنایت جنگی تلقی می‌شود.

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، ضمن محکومیت اقدامات تجاوز کارانه و عدم پابندی آمریکا به حقوق و قواعد بین‌المللی، از سازوکارها و مراجع بین‌المللی حقوق بشری و نهادهای ذی‌صلاح سازمان ملل متحد به شرح زیر درخواست فوری و عاجل دارد:

۱. دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر و کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی رسماً اعلام کنند که محاصره بنادر ایرانی و توقیف کشتی‌های تجاری، مصداق «مجازات دسته‌جمعی» و نقض حق بر معیشت و توسعه است.

۲. کارگروه بازداشت خودسرانه اقدام آمریکا در گروگان‌گیری ملوانان کشتی «توسکا» را به عنوان «بازداشت خودسرانه و مغایر با موازین بین‌المللی» شناسایی و خواستار آزادی فوری آنان شود.

۳. شورای حقوق بشر طی نشستی ویژه اقدام متجاوزانه محاصره بنادر ایرانی را محکوم و بر شناسایی و پاسخگویی آمران و عاملان این جنایت تأکید نماید.

۴. انتظار جدی می‌رود جامعه بین‌المللی و دولت‌های عضو سازمان بین‌المللی دریانوردی ضمن محکومیت صریح این اقدام، پاسخگویی کامل آمریکا را خواستار شده و بر جبران خسارت مادی و معنوی ملوانان و خانواده‌های متضرر تأکید نمایند.

ستاد حقوق بشر تأکید می‌کند: سکوت در برابر این جنایت‌ها، نه تنها بی‌کیفرمانی متجاوزان را تشدید می‌کند، بلکه هنجارهای بنیادین حقوق بشر، حقوق بشردوستانه و حقوق مخاصمات مسلحانه را برای همیشه تضعیف خواهد نمود. بدیهی است مسؤولیت کامل هرگونه پیچیده‌تر شدن وضعیت در منطقه و ادامه نقض حقوق بشر مردم ایران، مستقیماً منتسب به دولت آمریکا است.

بیانیه ستاد حقوق بشر در محکومیت «حمله نظامی زیردریایی آمریکا به ناوچه دنا و به شهادت رساندن ۱۰۴ خدمه آن»

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران با انتشار بیانیه ایضمن محکومیت حمله آمریکا به ناوچه ایرانی دنا در آب‌های بین‌المللی، با استناد به قواعد عرفی بازتاب‌یافته در ماده ۸ اساسنامه رم (بند ۲ - جنایات جنگی) و سایر قواعد عرفی بین‌الملل، آمریکا و مقامات نظامی و سیاسی ذی‌ربط را مستقیماً مسؤول این جنایت جنگی دانست و از شورای حقوق بشر و دبیرکل سازمان ملل متحد خواست حمله به ناوچه دنا و به شهادت رساندن ۱۰۴ خدمه آن را به عنوان یک جنایت جنگی به طور رسمی محکوم کنند و پرونده مستقل این جنایت را در دستور کار خود قرار داده و نام مقامات مسؤول آمریکایی را به عنوان جنایتکاران جنگی ثبت کنند.

متن این بیانیه به شرح زیر است:

بسمه تعالی

در ساعات‌های نخست بامداد روز ۱۳ اسفند ۱۴۰۴، زیردریایی یو. اس. اس. شارلوت متعلق به نیروی دریایی آمریکا، ناوچه نظامی دنا از کلاس موج نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران را در آب‌های بین‌المللی نزدیک سواحل جنوبی سریلانکا، در فاصله حدود ۱۹ مایل دریایی از بندر گاله، با شلیک دو اژدر هدف قرار داد. این حمله منجر به غرق شدن کامل ناوچه و شهادت ۱۰۴ تن از خدمه آن شد؛ ۳۲ نفر دیگر نیز با انجام عملیات جستجو و نجات توسط نیروهای سریلانکایی نجات یافتند. شایان ذکر است که در میان شهدا، اجساد ۲۰ تن از آنان هرگز یافت نشد.

ناوچه دنا به دعوت نیروی دریایی هند و در چارچوب قوانین و پروتکل‌های بین‌المللی، برای شرکت در رزمایش «بررسی ناوگان جهانی ۲۰۲۶» و «میلان ۲۰۲۶» در بندر ویساکاپاتنام حضور یافته بود. این ناوچه پس از پایان رزمایش و در مسیر بازگشت به ایران، در حال گذر از آب‌های بین‌المللی بود که مورد حمله قرار گرفت.

ابعاد حقوقی فاجعه از منظر حقوق بین‌الملل بشردوستانه و حقوق مخاصمات مسلحانه دریایی:

۱. استفاده عمدی از زور خارج از محدوده و منطقه درگیری (عدم ارتباط عملیاتی)

طبق اصول بنیادین حقوق بین‌الملل، توسل به زور تنها در چهارچوب ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد و با استناد به حق دفاع مشروع در برابر «حمله

مسلحانه» مجاز است. در زمان وقوع حمله، ناوچه دنا در آب‌های بین‌المللی در حال عبور عادی و بازگشت از یک رزمایش بین‌المللی بود. این کشتی هیچ گونه نقش عملیاتی در جبهه‌های جنگ نداشت و در محدوده یا نزدیکی مناطق درگیری فعال حضور نداشت. یکی از بازماندگان این حادثه در روایت خود تأکید کرده است: «این منطقه جنگی نبود و ما هیچ هشدار دریاقت نکردیم». این موضوع ناقض اصل تفکیک (Distinction) در حمله است که بر اساس آن، هرگونه عملیات نظامی باید به ارتباط مستقیم با مخاصمه مسلحانه محدود شود. حمله به کشتی نظامی که در حال عقب‌نشینی از منطقه رزمایش و در مسیر بازگشت به کشور مبدأ بوده، بدون هرگونه ارتباط ضروری و مستقیم با نبرد جاری، مصداق توسل غیرقانونی به زور محسوب می‌شود.

۲. وضعیت غیرتهاجمی و خلع‌سلاح بودن ناوچه دنا

بر اساس اظهارات ناخدای ناوچه دنا، یکی از شروط شرکت در رزمایش «میلان ۲۰۲۶» این بود که کشتی‌های شرکت‌کننده نباید موشک و اژدر حمل کنند. بدین ترتیب، ناوچه دنا به عنوان یک کشتی تشریفاتی و خلع‌سلاح (غیرمسلح) در این رزمایش حضور یافت و توانایی دفاع از خود در برابر حملات زیردریایی را نداشت. تحلیلگران مستقل دفاعی تأیید کرده‌اند که «شرط شرکت در چنین رزمایش‌هایی، غیرمسلح بودن شناور است» و معاون وزیر خارجه ایران نیز اعلام کرده است که این کشتی «مراسمی، تخلیه‌شده و غیرمسلح» بوده است.

نکته حائز اهمیت آنکه نیروی دریایی آمریکا نیز در همین رزمایش حضور داشته و از وضعیت خلع‌سلاح کامل ناوچه دنا آگاهی کامل داشته است، اما با وجود این آگاهی، اقدام به حمله علیه آن نمود.

۳. نقض عرف و قواعد بین‌المللی از طریق «حمله دوگانه» (Double-Tap Strike) با هدف حداکثرسازی تلفات انسانی

مهم‌ترین جنبه این حادثه که آن را به یک جنایت جنگی متمایز تبدیل می‌کند، نحوه اجرای حمله است. بر اساس گزارش‌های متقن و شهادت شاهدان عینی، اولین اژدر در ساعت ۳:۳۵ بامداد به ناوچه برخورد کرد و آن را از حرکت بازداشت، اما شناور غرق نشد و هیچ تلفات جانی بلافاصله بر جای نگذاشت. ناخدا ابودر زری، فرمانده ناوچه، اعلام کرده است که پس از این برخورد، خدمه برای تخلیه یا تسلیم آماده می‌شدند. اما پس از گذشت ۹۰ دقیقه و دقیقاً هنگامی که ۱۰۴ نفر از خدمه روی عرشه عقب کشتی جمع شده‌اند، اژدر دوم در ساعت ۵:۰۶ بامداد دقیقاً به همان نقطه اصابت کرد.

این الگوی «حمله دوگانه» (Double-Tap Strike) که در قوانین بین‌المللی ممنوع شناخته می‌شود، نشان می‌دهد که هدف از اژدر دوم نه خنثی‌سازی یک هدف نظامی که «ایجاد حداکثر تلفات انسانی» بوده است که نشانگر نقض اصل اقدامات احتیاطی است. کاپیتان زری در این باره گفته است: «اژدر دوم ۱۰۴ تن از دوستان، هم‌زمان و برادران عزیز ما را کشت... این هدف آنها بود». بازمانده دیگری به نام حامد مؤمنه نیز تصریح کرده: «هدف اصلی آمریکا کشتن خدمه ما بود.» منتقدان حقوقی تأکید کرده‌اند که «پس از آنکه کشتی از کار افتاده و خدمه به وضوح خود را برای ترک کشتی آماده می‌کردند، شلیک مجدد قوانین عرفی جنگ دریایی را نقض کرده است».

۴. نقض تعهد به جستجو و نجات غرق‌شدگان و مجروحان

بند ۲ ماده ۱۸ کنوانسیون دوم ژنو ۱۹۴۹، دولت‌های متخاصم را موظف می‌کند که «بلافاصله پس از هر درگیری، تمامی اقدامات ممکن را برای جستجو و جمع‌آوری مجروحان، بیماران و کشتی‌شکستگان به عمل آورند». همچنین کمیته بین‌المللی صلیب سرخ تأکید دارد که «یک ناو جنگی الزامات صریحی برای نجات بازماندگان دارد». با این حال، گزارش‌های متعدد نشان می‌دهد که زیردریایی آمریکایی پس از شلیک اژدرها، هیچ اقدامی برای نجات بازماندگان انجام نداد و منطقه را ترک کرد.

۵. بی‌توجهی به حق پناهندگی بشردوستانه و حیثیت دعوت رسمی هند

پیش از حمله، ایران از طریق کانال‌های دیپلماتیک و نظامی، برای ناوچه دنا و دو کشتی اسکورت آن (لاوان و بوشهر) از سریلانکا و هند درخواست پناهندگی و پهلوگیری اضطراری کرده بود. سریلانکا حضور ناوگان ایران را در محدوده آب‌های خود تأیید کرد. وزارت خارجه هند نیز اعتراف کرده که درخواست پهلوگیری را دریافت و در تاریخ ۱ مارس به آن پاسخ مثبت داده بود، اما تنها کشتی لاوان اجازه ورود یافت و به ناوچه دنا و بوشهر راه‌یافتگی فوری داده نشد. جای تأسف است که علیرغم دعوت رسمی دولت هند و تأمین امنیت تشریفاتی ناوچه دنا، نیروی دریایی آمریکا به عنوان سومین کشور حاضر در همان رزمایش، دست به اقدامی زد که نه تنها حیثیت دعوت میزبان (هند) را نادیده گرفت، بلکه یکی از فجایع بزرگ بشردوستانه دریایی در دهه‌های اخیر را رقم زد. این موضوع باعث انتقادات گسترده از دولت‌های سریلانکا و هند در قبال عدم ایفای مسؤولیت کامل خود شده است.

۶. نقض حقوق بشر و محرومیت خانواده‌ها از دریافت پیکر مطهر شهدا

بر اساس قواعد بین‌المللی، خانواده‌های قربانیان حق دارند از سرنوشت عزیزان خود مطلع شوند و در اسرع وقت پیکر آنان را برای تدفین شرافتمندانه بازپس گیرند. با این حال، گزارش‌های میدانی حاکی از آن است که دولت آمریکا حتی پس از پایان عملیات، بر دولت سریلانکا فشار آورده تا اجازه بازگرداندن اجساد شهدا را ندهد. چنین اقدامی نه تنها نقض آشکار کنوانسیون دوم ژنو (مواد ۱۸ و ۱۹) است، بلکه تعرض مستقیم به کرامت انسانی و حقوق بنیادین خانواده‌های داغدار می‌باشد. نهادهای که خود عامل قتل عام بوده، سد راه بازگشت پیکر شهدا به آغوش خانواده نیز می‌شود، که این خود نشانه خوی وحشیانه و فرامتنطقی جانپان است.

مواد و مستندات حقوقی مورد استناد

۱. کنوانسیون دوم ژنو ۱۹۴۹ (بهبود وضعیت مجروحان، بیماران و کشتی‌شکستگان نیروهای مسلح در دریا) – به ویژه ماده ۱۸ آن.

۲. کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو و پروتکل اول الحاقی ۱۹۷۷ – اصول تفکیک، اقدامات احتیاطی و منع حمله‌های خارج از منطقه درگیری.

۳. قواعد عرفی حقوق بین‌الملل بشردوستانه - به ویژه منع حملات «Double-Tap» برای جلوگیری از تلفات عمدی غیرنظامیان و پرسنل نظامی خارج از نبرد.

۴. منشور سازمان ملل متحد - ماده ۵۱ (حق دفاع مشروع) در مقابل ماده ۲(۴) (منع توسل به زور).

۵. کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه برای حمایت از اموال فرهنگی در صورت مخاصمه مسلحانه.

۶. حقوق عرفی بازتاب یافته در اساسنامه رم دیوان بین‌المللی کیفری - ماده ۸ (جنایات جنگی شامل حمله عمدی به تجهیزات و افراد حفاظت شده). نتیجه‌گیری و توصیه

جمع‌بندی موارد فوق نشان می‌دهد که اقدام دولت آمریکا در غرق کردن عمدی ناوچه دنا و به شهادت رساندن ۱۰۴ نفر، حداقل در چهار سطح با نقض فاحش موازین بین‌المللی همراه بوده است:

نقض ممنوعیت توسل به زور خارج از چارچوب دفاع مشروع مندرج در منشور ملل متحد؛

نقض اصول تفکیک، اقدامات احتیاطی و منع تناسب ذیل حقوق بین‌الملل بشردوستانه؛

ارتکاب جنایت جنگی «حمله دوگانه» با هدف حداکثرسازی تلفات انسانی، پس از غیرفعال شدن شناور؛

نقض حقوق بنیادین غرق‌شدگان و مجروحان از طریق ترک صحنه بدون عملیات نجات؛

نقض حقوق خانواده‌ها و منع بازگرداندن پیکر شهدا به عنوان رفتاری غیرانسانی و مغایر با کرامت انسانی و موازین حقوق بین‌الملل.

بر این اساس، ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران با استناد به قواعد عرفی بازتاب یافته در ماده ۸ اساسنامه رم (بند ۲ - جنایات جنگی) و سایر قواعد عرفی بین‌الملل، آمریکا و مقامات نظامی و سیاسی ذی‌ربط را مستقیماً مسؤول این جنایت جنگی دانسته و از شورای حقوق بشر و دبیرکل سازمان ملل متحد می‌خواهد که:

۱. حمله به ناوچه دنا و به شهادت رساندن ۱۰۴ خدمه آن را به عنوان یک جنایت جنگی به طور رسمی محکوم کنند؛

۲. پرونده مستقل این جنایت را در دستور کار خود قرار داده و نام مقامات مسؤول آمریکایی را به عنوان جنایتکاران جنگی ثبت کنند؛

۳. بر دولت آمریکا فشار آورند تا ضمن عذرخواهی رسمی، غرامت کامل مادی و معنوی به دولت و ملت ایران و به ویژه خانواده‌های شهدا بپردازد.

جمهوری اسلامی ایران حق ذاتی و مشروع خود برای دفاع از تمامیت ارضی و کیان نظامی و انسانی خود، از جمله پاسخ متناسب به این جنایت و پیگیری حقوقی آن در تمامی مراجع داخلی و بین‌المللی را محفوظ می‌دارد.

بیانیه ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران در محکومیت «نقض فاحش حقوق بنیادین کودکان ایرانی در امارات»

ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران طی بیانیه‌ای اقدام اخیر دولت امارات متحده عربی در لغو مجوز فعالیت مدارس ایرانی و اخراج سازمان‌یافته دانش‌آموزان از فضای آموزشی را محکوم و اعلام کرد: این رفتار که در سایه تنش‌های سیاسی و با انگیزه‌های خصمانه صورت پذیرفته، تنها یک اقدام اداری ساده نیست، بلکه مصداق بارز نقض سیستماتیک تعهدات بین‌المللی دولت امارات ذیل معاهدات حقوق بشری، مشخصاً کنوانسیون حقوق کودک (CRC) و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR) است. متن این بیانیه به شرح زیر است:

بسمه تعالی

اقدام اخیر دولت امارات متحده عربی در لغو مجوز فعالیت مدارس ایرانی و اخراج سازمان‌یافته دانش‌آموزان از فضای آموزشی، پدیده‌ای شوم و مغایر با بنیان‌های مسلم حقوق بین‌الملل است. این رفتار که در سایه تنش‌های سیاسی و با انگیزه‌های خصمانه صورت پذیرفته، تنها یک اقدام اداری ساده نیست، بلکه مصداق بارز نقض سیستماتیک تعهدات بین‌المللی دولت امارات ذیل معاهدات حقوق بشری، مشخصاً کنوانسیون حقوق کودک (CRC) و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR) است. مایه تأسف عمیق است که دولتی که خود را «آل صبر و التسامح» می‌خواند، اساس تسامح را در حق بی‌دفاع‌ترین گروه انسانی، یعنی کودکان بی‌گناه، زیر پا می‌گذارد و گرسنگی علمی و آشفته‌گی روانی را جایگزین امنیت تحصیلی می‌کند.

از منظر حقوق بین‌الملل، آنچه در امارات رخ داده، در تضاد مستقیم با اصل بنیادین «ممنوعیت مجازات جمعی» است.

این ستاد قویاً معتقد است که لغو پروانه فعالیت مدارس ایرانی، چیزی جز اعمال فشار سیاسی با گروگان گرفتن آینده تحصیلی هزاران کودک بی‌گناه نیست. این امر با بند ۱ ماده ۲۸ کنوانسیون حقوق کودک که دولت‌های عضو را متعهد به اتخاذ تمامی اقدامات لازم برای تضمین دسترسی برابر به آموزش، از جمله آموزش ابتدایی اجباری و رایگان برای همه می‌کند، کاملاً مغایر است.

دولت امارات با این اقدام، به شکلی سیستماتیک اصل عدم تبعیض را که در ماده ۲ کنوانسیون حقوق کودک تبلور یافته، نقض کرده است. روح حاکم بر این ماده، ممنوعیت مطلق هرگونه تمایز، محرومیت یا محدودیت بر اساس ملیت در برخورداری از حقوق کودکان است. بستن درب مدارس به روی کودکان یک ملت خاص، نه یک نقض فنی بلکه تبعیض سازمان‌یافته بر پایه تابعیت و ملیت است که با فلسفه وجودی منشور ملل متحد و کرامت ذاتی انسان در تقابل کامل قرار دارد. این رفتار تبعیض‌آمیز، آشکارا با بند ۲ ماده ۲ کنوانسیون حقوق کودک نیز در تضاد است که دولت‌ها را موظف می‌سازد کودک را در برابر هرگونه تبعیض مصون دارند؛ وظیفه‌ای که امارات در این واقعه، دقیقاً برعکس آن عمل کرده و خود به عامل تبعیض بدل شده است.

در تحلیل دقیق‌تر حقوقی، نقض تکلیف به «رعایت مصالح عالیه کودک» (ماده ۳ کنوانسیون حقوق کودک) به‌وضوح قابل مشاهده است. بر اساس کنوانسیون و اظهارنظر عمومی کمیته حقوق کودک، هر اقدام اداری و قانونی که بر کودکان تأثیر می‌گذارد، باید پیش از اجرا، ارزیابی تأثیر بر کودک را پشت سر بگذارد. پرسش اساسی از دولت امارات این است که در فرآیند یک‌جانبه لغو مجوز، چه ارزیابی نسبت به آسیب‌های روانی، اجتماعی و تحصیلی وارده بر ۲۳۰۰ دانش‌آموز صورت پذیرفته است؟ پاسخ روشن است: هیچ. این بی‌اعتنایی کامل به مصالح عالیه کودک، یک نقض ساختاری و فرآیندی است.

از سوی دیگر، بر اساس میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (CESCR)، حق بر آموزش تنها به «دسترسی» محدود نمی‌شود، بلکه «قابل قبول بودن» و «قابلیت انطباق» آموزش نیز جزو تعهدات فوری دولت‌هاست. بیرون راندن ناگهانی دانش‌آموزان از یک سیستم آموزشی آشنا و منطبق با هویت فرهنگی آنان، نقض تمامی استانداردهای آموزشی است.

گفتنی است دولت امارات متحده عربی در گزارش‌های ادواری خود ذیل سازوکار بررسی دوره‌ای جهانی حقوق بشر (UPR) شورای حقوق بشر سازمان ملل، همواره بر «تسامح دینی و فرهنگی» و حمایت از حقوق خانواده‌های مهاجر تأکید ورزیده و این موارد را به‌عنوان دستاوردهای ملی خود معرفی کرده است. اقدام به بستن مدارس یک جامعه مهاجر خاص، نه صرفاً یک نقض معاهداتی بلکه نمود عینی شکاف میان شعار و عمل دولتی است که تسامح را ابزار برندینگ بین‌المللی خود قرار داده، اما در مواجهه با کودکان بی‌گناه، القای آن را نیز زیر پا می‌گذارد.

در چارچوب سیاست اصولی جمهوری اسلامی ایران، ستاد حقوق بشر، رفتار امارات را محکوم کرده و بر نفی کامل سلطه‌گری و سلطه‌پذیری تأکید می‌نماید. از نگاه ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران، این اقدام در ادامه پروژه ننگین عادی‌سازی روابط با رژیم اشغالگر قدس و همسویی با سیاست‌های سلطه‌طلبانه آمریکا در منطقه است. ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران بر اساس اصل عزت، حکمت و مصلحت، ضمن محکومیت شدید این رفتار خصمانه، حق مسلم خود را برای پیگیری حقوق پایمال شده اتباعش از طریق کلیه مجاری حقوقی و دیپلماتیک بین‌المللی محفوظ می‌دارد و از نهادهای مسؤول سازمان ملل متحد می‌خواهد با بی‌طرفی و فوریت به این جنایت علیه حقوق کودک رسیدگی کنند.

اخبار داخلی حقوق بشری

آسیب به ۵۰ بیمارستان در جنگ اخیر و درمان رایگان ۴۰۰۰۰ نفر

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با تأکید بر ضرورت ثبت و پیگیری بین‌المللی حملات دشمن به مراکز درمانی، گفت: دیپلماسی سلامت یکی از مسیرهای اصلی برای حفظ جایگاه علمی کشور در عرصه پزشکی است.

دکتر محمدرضا ظفرقندی با اشاره به پیامدهای جنگ اخیر اظهار کرد: در این جنگ، مردم علاوه بر آسیب‌های جسمی، از نظر روحی و روانی نیز دچار مشکلات جدی شده‌اند و این حوزه نباید مورد غفلت قرار گیرد؛ چراکه تبعات روانی و عصبی می‌تواند به اندازه آسیب‌های جسمی و اقتصادی اهمیت داشته باشد و نیازمند ورود جدی بخش‌های بهداشت، درمان و روانشناسی است.

وزیر بهداشت اعلام کرد: در جریان جنگ اخیر، حدود ۴۰ هزار نفر به‌صورت رایگان در مراکز درمانی کشور خدمات دریافت کرده‌اند و تاکنون حدود ۲۴۰ مورد حمله به مراکز بهداشتی و درمانی ثبت شده است که در این میان، ۵۰ بیمارستان و نزدیک به ۵۰ پایگاه اورژانس آسیب دیده‌اند.

وی تأکید کرد: این اقدامات باید با دقت مستندسازی شود تا در تاریخ ثبت و در عرصه بین‌المللی ارائه شود. (وزارت بهداشت - ۷ اردیبهشت)

ارائه تسهیلات برای تعمیر ۱۵۴ فضای آموزشی غیردولتی آسیب‌دیده در جنگ

بنابر اظهارات رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی وزارت آموزش و پرورش، ۱۵۴ فضای آموزشی غیردولتی در جنگ رمضان دچار آسیب و خسارت شده است. احمد محمودزاده در خصوص تسهیلات در نظر گرفته برای بازسازی و تعمیر مدارس خسارت دیده در جنگ رمضان گفت: ۱۵۴ فضای آموزشی غیردولتی دچار آسیب شده که بسته حمایتی برای این مدارس در نظر گرفته می‌شود.

وی میزان این تسهیلات را دو میلیارد تومان با سود کم اعلام کرد و افزود: بخشی از مدارس وابسته به دستگاه‌ها و نهادها هستند و حمایت‌هایی دریافت خواهند کرد و بخشی را نیز ما کمک خواهیم کرد رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی وزارت آموزش و پرورش با بیان اینکه در قالب کارگروه‌های اشتغال نیز حمایت‌هایی از درون استان می‌شود ادامه داد: مدارس آسیب دیده تا زمان تعمیر و بازسازی، در جای دیگر فعالیت خواهند بود.

محمودزاده با اشاره به برنامه‌های این سازمان در حوزه توانمندسازی معلمان گفت: یکی از اقدامات، موضوع ۳۰ ساعته شدن فعالیت‌ها در راستای توانمندسازی معلمان و آموزش هوش مصنوعی برای معلمان است. حدود ۸۰ میلیارد تومان برای توانمندسازی معلمان مدارس غیردولتی در تابستان اختصاص داده شده است. این منابع در سه محور اصلی هزینه خواهد شد.

وی با بیان اینکه هدف، تنها ارائه یک آموزش ساده نیست، بلکه تعمیق و توسعه این مهارت‌ها در سطح مدارس است افزود: برنامه‌ریزی‌ها به‌گونه‌ای انجام شده تا از فرصت تابستان حداکثر استفاده برای اجرای این دوره‌ها صورت گیرد. (ایسنا - ۲ اردیبهشت)

خدمات درمان ثانویه مجروحان جنگ دوم و سوم و حوادث دی ماه همچنان رایگان است

معاون درمان وزارت بهداشت در نامه‌ای به روسای دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی با استناد به نامه دبیر شورای عالی بیمه سلامت کشور، اعلام کرد که خدمات درمان ثانویه مجروحان جنگ تحمیلی دوم و سوم و حوادث دی ماه، همچنان رایگان است.

سعید معنوی، دبیر شورای عالی بیمه سلامت در نامه شماره ۳۸/۱۴۲ مورخ ۰۳/۰۲/۱۴۰۵ به وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، روسای سازمان‌های برنامه و بودجه، اداری و استخدامی، تامین اجتماعی، نظام پزشکی، بیمه سلامت، بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح و رییس کل بیمه مرکزی، کمیته امداد امام خمینی(ره) و معاون درمان وزارت بهداشت در خصوص تداوم رایگان بودن خدمات بستری و بستری اورژانس برای درمان‌های ثانویه مجروحین جنگ تحمیلی دوم و سوم و همچنین حوادث دی ماه ۱۴۰۴ توضیحاتی ارائه کرده بود.

در این نامه با تاکید بر لزوم درمان بی‌قید و شرط مجروحان و با اشاره به یکصد و ششمین جلسه شورای عالی بیمه سلامت کشور و نیز مصوبه مدیران شورای عالی بیمه سلامت کشور آمده است:

۱- درمان ثانویه هر سه گروه مذکور (پیگیری درمان و اقدامات پس از درمان) در قالب پرونده بستری و بستری اورژانس مرتبط با جراحات اولیه رایگان است. بدیهی است سهم پرداخت سازمان‌های بیمه گر و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشابه درمان اولیه در دوره مذکور نیز به قوت خود باقی می‌ماند.

۲- مطابق بند (۴) ابلاغیه شماره ۸۲۳/۱۴۲ مورخ ۱۰/۱۲/۱۴۰۴ این دبیرخانه؛ صرفا مراجعات اورژانسی به مراکز غیردولتی در تعهد برنامه می‌باشد. هر سه گروه فوق‌الذکر برای پیگیری درمان اولیه می‌توانند کمافی‌السابق (به طور رایگان) به همان مرکز مراجعه و از پوشش بیمه و حمایت دولتی برخوردار شوند.

۳- مطابق تبصره (۳) بند (۳) ابلاغیه شماره ۸۲۳/۱۴۲ مورخ ۱۰/۱۲/۱۴۰۴ این دبیرخانه؛ ارسال اسناد و پرداخت مطالبات مراکز ارائه دهنده خدمت طرف قرارداد به طور مستقیم و الکترونیکی و با حفظ محرمانگی اطلاعات خواهد بود. در مراکز ارائه دهنده خدمت فاقد قرارداد با سازمان بیمه گر پایه، سهم بیمه پایه به صورت خسارت متفرقه توسط سازمان بیمه گر مربوطه و سهم دولت به مشابه اسناد بیماران تصادفی از طریق معاونت درمان دانشگاه مربوطه تایید و پرداخت می‌گردد.

۴- در خصوص خدمات سرپایی صرفا در موارد آسیب‌های روحی-روانی از جمله PTSD در مراکز ارائه خدمات روان در بخش دولتی به صورت رایگان خواهد بود.

دکتر سید سجاد رضوی، معاون درمان وزارت بهداشت، نیز شنبه ۵ اردیبهشت ماه، نامه دبیر شورای عالی بیمه سلامت در این زمینه را جهت اجرا به دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و مراکز درمانی دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، خصوصی و خیریه ابلاغ کرد. (وبدا- ۶ اردیبهشت)

بازسازی رایگان اماکن آسیب‌دیده مددجویان کمیته امدادی / توزیع ۵۶۰ هزار بسته معیشتی

معاون مشارکت‌های مردمی کمیته امداد از توزیع بیش از ۵۶۰ هزار بسته معیشتی، ارائه ۴۵ میلیون اطعام و افطاری ساده و اجرای برنامه‌های گسترده حمایتی، فرهنگی و بازسازی برای نیازمندان و آسیب‌دیدگان جنگ خبر داد.

حبیب‌اله آسوده در تشریح اقدامات قرارگاه مردمی حمایتی اجتماعی «ایران همدل» اظهار کرد: این قرارگاه پس از جنگ تحمیلی سوم و با ریاست رئیس کمیته امداد کشور و با حضور خیرین و مراکز نیکوکاری شکل گرفت و در قالب یک حرکت ملی، در سطوح استانی و شهرستانی با حضور مدیران، تشکله‌ها و خیرین برنامه‌ریزی شد. وی افزود: هدف از تشکیل این قرارگاه، ارائه خدمات به آسیب‌دیدگان

جنگ و همچنین حمایت از نیازمندیانی بود که در شرایط جنگی با وضعیت اضطراری مواجه شدند. در همین راستا، همزمان با ایام پایانی سال و ماه رمضان، موضوع اطعام و افطاری ساده و توزیع بسته‌های معیشتی به عنوان یکی از محورهای اصلی در دستور کار قرار گرفت. آسوده ادامه داد: با هم‌افزایی شبکه نیکوکاری کمیته امداد، بیش از ۵۶۰ هزار بسته معیشتی میان نیازمندان و آسیب‌دیدگان توزیع شد و بالغ بر ۴۵ میلیون وعده اطعام و افطاری ساده در ماه رمضان و پس از آن، در میادین و میان نیازمندان ارائه شد. معاون مشارکت‌های مردمی کمیته امداد با اشاره به اقدامات حوزه بازسازی گفت: در این میان با بیش از ۷۰۰۰ مرکز نیکوکاری در سراسر کشور، به‌ویژه در مناطق جنگ‌زده، در کنار مردم حضور یافته و علاوه بر خدمات معیشتی، در بازسازی واحدهای آسیب‌دیده مشارکت کردند. این اقدامات شامل تعمیرات جزئی، بازسازی کامل واحدهای تخریب‌شده و همچنین حمایت از خانواده‌ها در جبران خسارات وارد شده بوده است. وی افزود: بر اساس دستور رئیس کمیته امداد در قرارگاه، مقرر شد تمامی اماکن آسیب‌دیده متعلق به مددجویان، اعم از تخریب کامل یا آسیب‌های جزئی، به‌صورت رایگان بازسازی شود. همچنین برای جبران خسارات وارده به لوازم منزل این خانواده‌ها، اقدامات لازم در سطح استان‌ها در حال انجام است. آسوده با اشاره به خدمات فرهنگی و مشاوره‌ای تصریح کرد: بیش از ۳۰ هزار مورد مشاوره به‌صورت تلفنی، حضوری و گروهی به آسیب‌دیدگان جنگ و سایر نیازمندان ارائه شده است. علاوه بر این، پویش‌های فرهنگی و تربیتی متعددی برگزار شد و به مسائل تحصیلی نیز توجه ویژه‌ای صورت گرفت. (ایسنا - ۸ اردیبهشت)

ارائه خدمات HIV و کاهش آسیب در مناطق پرخطر توسط مراکز سیار

رئیس مرکز اورژانس اجتماعی، پیشگیری از آسیب‌ها و بازتوانی اعتیاد سازمان بهزیستی کشور از فعالیت ۴۰ مرکز سیار (موبایل‌ون) در ۲۰ استان کشور خبر داد و گفت: این مراکز با هدف ارائه خدمات کاهش آسیب و پیشگیری از اچ‌آی‌وی، به‌صورت میدانی در مناطق پرخطر و پاتوق‌های آسیب‌زا مستقر می‌شوند. سلمان حسینی با اشاره به ماهیت این مراکز اظهار کرد: موبایل‌ون‌ها خودروهای تجهیز شده‌ای از نوع ون یا مینی‌بوس هستند که در ساعات مشخصی از روز در مناطق هدف مستقر شده و خدمات متنوعی در حوزه کاهش آسیب و پیشگیری از HIV ارائه می‌کنند.

وی افزود: این خدمات شامل آزمایش سریع اچ‌آی‌وی، آموزش‌های مرتبط با پیشگیری از انتقال HIV، آموزش تزریق ایمن و رفتار جنسی سالم، توزیع سوزن و سرنگ استریل، ارائه کاندوم، همچنین توزیع غذا، پوشاک و خدمات اولیه مانند استحمام برای گروه‌های هدف است.

رئیس مرکز اورژانس اجتماعی سازمان بهزیستی کشور با بیان اینکه این مراکز عمدتاً به معتادان تزریقی، زنان در معرض بیشترین آسیب و سایر گروه‌های پرخطر خدمات ارائه می‌دهند، تصریح کرد: تفاوت موبایل‌ون‌ها با تیم‌های سیار در سطح امکانات و ظرفیت خدماتی آن‌هاست؛ به‌گونه‌ای که این خودروهای مجهز می‌توانند در نقاط مختلف شهری و در زمان‌های برنامه‌ریزی شده حضور یافته و خدمات کامل‌تری ارائه دهند.

حسینی ادامه داد: در ۹ ماهه سال ۱۴۰۴، تعداد ۴۰ واحد موبایل‌ون یا مرکز سیار در ۲۰ استان کشور به‌صورت مستمر فعال بوده و خدمات کاهش آسیب را در مناطق هدف ارائه کرده‌اند.

وی با تأکید بر اهمیت این مراکز در دسترس‌پذیر کردن خدمات پیشگیرانه گفت: مراکز سیار یکی از مهم‌ترین ابزارهای میدانی سازمان بهزیستی در حوزه کاهش آسیب و پیشگیری از اچ‌آی‌وی هستند که امکان دسترسی مستقیم و بی‌واسطه گروه‌های هدف به خدمات حمایتی و بهداشتی را فراهم می‌کنند.

(روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان بهزیستی کشور - ۸ اردیبهشت)

بیش از ۱۸۸ هزار کودک دچار سوءتغذیه از ابتدای امسال اعتبار خرید سبد غذایی رایگان می گیرند

معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام کرد: بیش از ۱۸۸ هزار کودک مبتلا به سوءتغذیه از ابتدای سال جاری (فروردین و اردیبهشت ماه) اعتبار خرید سبد غذایی رایگان می گیرند. یعقوب اندایش در این باره گفت: با عنایت به دستور رئیس جمهور و تأکیدات وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی مبنی بر رفع فقر در کشور و راستای تحقق بخشی از وعده های دولت چهاردهم، سرپرستان خانوار بیش از ۱۸۸ هزار کودک زیر ۵ سال مبتلا به سوء تغذیه که به مراکز بهداشتی سراسر کشور مراجعه کرده اند، اعتبار خرید سبد غذایی رایگان در بستر طرح کالابرگ الکترونیکی دریافت می کنند.

وی افزود: در سال ۱۴۰۲ هفت مرحله، در سال ۱۴۰۳ یازده مرحله و در سال ۱۴۰۴ دوازده مرحله این طرح اجرا شده و در سال جاری نیز تداوم دارد که اعتبار مراحل اول و دوم این برنامه به صورت همزمان به «مناسبت دهه کرامت، برای فروردین و اردیبهشت ماه» به حساب سرپرستان خانوار تخصیص یافته است. وی با بیان اینکه برنامه امنیت غذایی کودکان، جزء برنامه های محوری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است. یادآور شد: زمان تشکیل نطفه تا قبل از پایان ۵ سالگی (که بیش از ۹۰ درصد مغز کودک در همین زمان شکل می گیرد) فرصت طلایی حمایت از کودکان است. چنانچه سوءتغذیه در این زمان طلایی حل نشود منجر به ایجاد آسیب جدی به مغز، معلولیت و تداوم چرخه فقر و فقر بین نسلی می شود. اندایش گفت: خوشبختانه تخصیص اعتبارات لازم برای اجرای این طرح در سال ۱۴۰۵ از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور پیش بینی شده است. در همین راستا، مقرر شد اعتبار خرید رایگان سبد غذایی مورد تأیید وزارت بهداشت به ازای هر کودک، در اختیار سرپرست خانوار دارای کودک مبتلا به سوءتغذیه زیر ۵ سال قرار گیرد.

معاون رفاه و امور اقتصادی درباره نحوه شناسایی کودکان واجد شرایط این طرح افزود: کودکان یادشده از طریق پایش شاخص های تن سنجی کودک (اندازه گیری وزن و قد و مقایسه با منحنی های رشد) در پایگاه ها و خانه های بهداشت به منظور کاهش سوءتغذیه (لاغری، کم وزنی و کوتاه قدی) شناسایی شده و پس از جمع بندی داده ها در دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور، اطلاعات مورد نیاز توسط وزارت بهداشت به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی جهت استحقاق سنجی (از طریق آزمون وسع و مبتنی بر داده های پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان) ارسال می شود. اندایش درباره نحوه پرداخت سرانه اعتبار خرید سبد غذایی کودکان که در حساب سرپرست خانوار از طریق طرح کالابرگ الکترونیکی انجام می شود، نیز گفت: برای ۱۵۹ هزار و ۶۳۵ کودک دارای سوءتغذیه در خانوارهای بسیار نیازمند با وسع اقتصادی پایین، مبلغ ۲۶ میلیون ریال و برای ۲۹ هزار و ۲۸۵ کودک دارای سوءتغذیه در خانوارهای نیازمند با وسع اقتصادی متوسط، مبلغ ۱۶ میلیون ریال برای تأمین سبد غذایی مشتمل بر اقلام مورد تأیید وزارت بهداشت از طریق شبکه ملی اعتبار و شماره ملی سرپرست خانوار کارسازی (شارژ) شده که اقلام سبد تعیین شده در کلیه فروشگاه های طرف قرارداد کالابرگ الکترونیکی در دسترس خانوار قرار داشته و قابل خریداری است. درضمن هر خانوار می تواند طی مهلت یک ماهه از اعتبار تخصیصی یافته برای خرید اقلام مشخص شده اقدام نماید. (مرکز روابط عمومی و امور بین الملل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، -۱۸ اردیبهشت)

کاهش چشمگیر پرداخت از جیب بیماران؛ نقش صندوق بیماری‌های صعب‌العلاج در کاهش هزینه‌های درمان

با گذشت بیش از سه سال از تشکیل صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج در ذیل سازمان بیمه سلامت ایران، این صندوق اکنون با پوشش بیش از ۱۳۰ گروه بیماری، نقش مهمی در کاهش هزینه و پرداخت از جیب بیماران ایفا می‌کند و بیمه‌شدگان مبتلا به بیماری‌های تحت پوشش می‌توانند از خدمات

دارو، تشخیصی، درمانی، تجهیزات پزشکی، بازتوانی، پرستاری در منزل و ... بهره‌مند شوند.

بر اساس بند ن تبصره ۱۷ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱، تشکیل صندوق بیمه‌بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج و اختصاص اعتبارات از محل بودجه سالانه در دستور کار سازمان بیمه سلامت ایران قرار گرفت. بر این اساس صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج و نادر در ۲۷ شهریور ماه سال ۱۴۰۱ توسط هیات دولت در ذیل سازمان بیمه سلامت ایران ایجاد شد.

اما بی‌تردید خدمات و بیماری‌های تحت پوشش و اینکه چه خدماتی مازاد بر بیمه‌های مرسوم ارایه می‌شود، از مهم‌ترین موارد این صندوق است؛ در مجموع دارو، تجهیزات پزشکی، کالاهای خدمات سلامت محور، خدمات تشخیصی درمانی، خدمات بازتوانی، خدمات پرستاری و درمان در منزل، از مزایای صندوق مازاد بر تعهدات بیمه‌های پایه و تکمیلی است. همچنین تشخیص بیماری‌های صعب‌العلاج توسط وزارت بهداشت انجام می‌شود.

اما شرایط استفاده از مزایای صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج به این صورت است که بیمار باید بیمه شده یکی از سازمان‌های بیمه‌گر پایه باشد. بیماری وی نیز یکی از بیماری‌های صعب‌العلاج باشد که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشخص می‌شود. به این ترتیب روند مرتبط با نشاندار شدن بیمار به عنوان بیمار خاص و صعب‌العلاج و نادر صورت می‌گیرد.

ممکن است سوال آن باشد که عملکرد صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج چگونه است؟ در این باره باید گفت که بر اساس اساسنامه صندوق، لیست بیماری‌های تحت پوشش از سوی وزارت بهداشت به تدریج اعلام و ابلاغ شد که در حال حاضر بیش از ۱۳۰ گروه بیماری در سرفصل‌های دارو، ویزیت، خدمات پاراکلینیک (آزمایشگاه، پرتوپزشکی و توانبخشی)، تجهیزات پزشکی و خدمات بستری از مزایای صندوق بهره‌مند می‌شوند.

از این تعداد گروه بیماری، ۶۹ گروه دارای بسته ابلاغی با سقف تعدادی خدمات در سال از سوی وزارت بهداشت هستند که در زمان دریافت خدمات سرپایی در صورت استفاده از نسخه نویسی الکترونیک و مراجعه به مراکز طرف قرارداد، بیمه‌شدگان به صورت برخط از مزایای صندوق بهره‌مند شده و پرداخت از جیب بیمار کاهش می‌یابد. پرداخت از جیب بیماران در خدمات مشمول بسته‌های خدمتی از صفر تا ۲۰٪ بر اساس نوع مالکیت مرکز ارائه دهنده و نوع خدمت دریافتی متغیر است. به عنوان مثال می‌توان گفت که در سال ۱۴۰۳ نیز در خدمات سرپایی ۵ گروه بیماری شامل انواع سرطان‌ها، دیابت، هموفیلی، MS و SMA بیشترین هزینه را داشته‌اند.

اما بیمه‌شدگان سایر بیمه‌ها چگونه می‌توانند از مزایای این صندوق استفاده کنند؟ در این باره نیز باید گفت که باتوجه به اینکه بهره‌مندی از مزایای صندوق مشمول بیمه‌شدگان سایر سازمان‌های بیمه‌گر پایه (تأمین اجتماعی و نیروهای مسلح) نیز می‌شود؛ طی جلسات برگزار شده با این سازمانها به منظور بهره‌مندی بیمه‌شدگان تحت پوشش آنها، ابلاغ اعتبار به این سازمانها انجام شده که بیمه‌شدگان آنها با مراجعه به سازمان بیمه‌گر پایه متبوع، پس از بهره‌مندی از سهم سازمان پایه و تکمیلی از مزایای صندوق نیز بهره‌مند می‌شوند.

بنابر اعلام سازمان بیمه سلامت، برای اولین بار اتصال سامانه‌های الکترونیک سازمان بیمه سلامت و سازمان تأمین اجتماعی به منظور محاسبه سهم صندوق از داروها و پرونده‌های بستری اتفاق افتاده و تبادل سایر خدمات نیز در دست بررسی و اقدام است. به منظور بهره‌مندی بیمه‌شدگان از مزایای صندوق نیز بیمار باید جهت انتساب نشان بیماری با مدارک و مستندات دال بر بیماری به سازمان بیمه‌گر پایه خود در سراسر کشور مراجعه کند.

از دیگر نکات برجسته، بهره‌مندی بیماران کم‌شنا و پیوند اعضا از اعتبارات این صندوق است که قبل از تشکیل صندوق، هزینه‌های این بیماران در تعهد سازمانهای بیمه‌گر نبوده اما با تشکیل صندوق پرداخت هزینه‌های این بیماران از محل اعتبارات آن امکان پذیر شد.

در مجموع تاکنون در سامانه‌های الکترونیک سازمان بیمه سلامت بیش از ۳ میلیون نشان منتسب شده است که این افراد جهت دریافت خدمات مندرج در بسته‌های ابلاغی می‌توانند به مراکز درمانی در سراسر کشور مراجعه کنند. برای بیماری‌های فاقد بسته ابلاغی نیز ساز و کاری به منظور بهره‌مندی از صندوق در نظر گرفته شده است که بیمار با ارائه مدارک و مستندات دال بر بیماری و هزینه کرد مرتبط با بیماری خود، پس از طرح و بررسی در کمیته‌های استانی در صورت تأیید تا سقف معین؛ از مزایای صندوق بهره‌مند می‌شوند.

همچنین بر اساس گزارش استخراج شده از سامانه‌های الکترونیک سازمان بیمه سلامت، تاکنون بیماری سرطان بیشترین هزینه را به خود اختصاص داده که بیشترین نوع خدمت ارائه شده به این بیماران، خدمت دارویی بوده و این روند در سایر بیماری‌ها نیز مشهود است؛ به طوری که بیش از ۸۰ درصد هزینه‌های ثبت شده، مربوط به داروهای تحت پوشش صندوق بوده که قبلاً فاقد پوشش بیمه‌ای و یا گاه دارای هزینه‌های گزاف بوده که با پوشش صندوق، پرداخت از جیب بیماران بابت این داروها برای داروها بین ۵ تا ۳۰ درصد متغیر است.

در حال حاضر بیش از ۲۱۰ کد ژنریک دارو برای بیماران مبتلا به سرطان تحت حمایت صندوق بیماری‌های خاص و صعب‌العلاج است که ۱۳ کد ژنریک دارو فاقد پوشش بیمه پایه بوده و فقط از مزایای صندوق بهره‌مند شده و باعث کاهش پرداخت از جیب بیمار می‌شود. علاوه بر این موارد مبتلایان سرطان در پرداخت هزینه پتاسکن و رادیوتراپی نیز از مزایای صندوق بهره‌مند می‌شوند. (ایسنا - ۱۹ اردیبهشت)

واریز مستمری اردیبهشت ماه مددجویان کمیته امداد با ارقام جدید

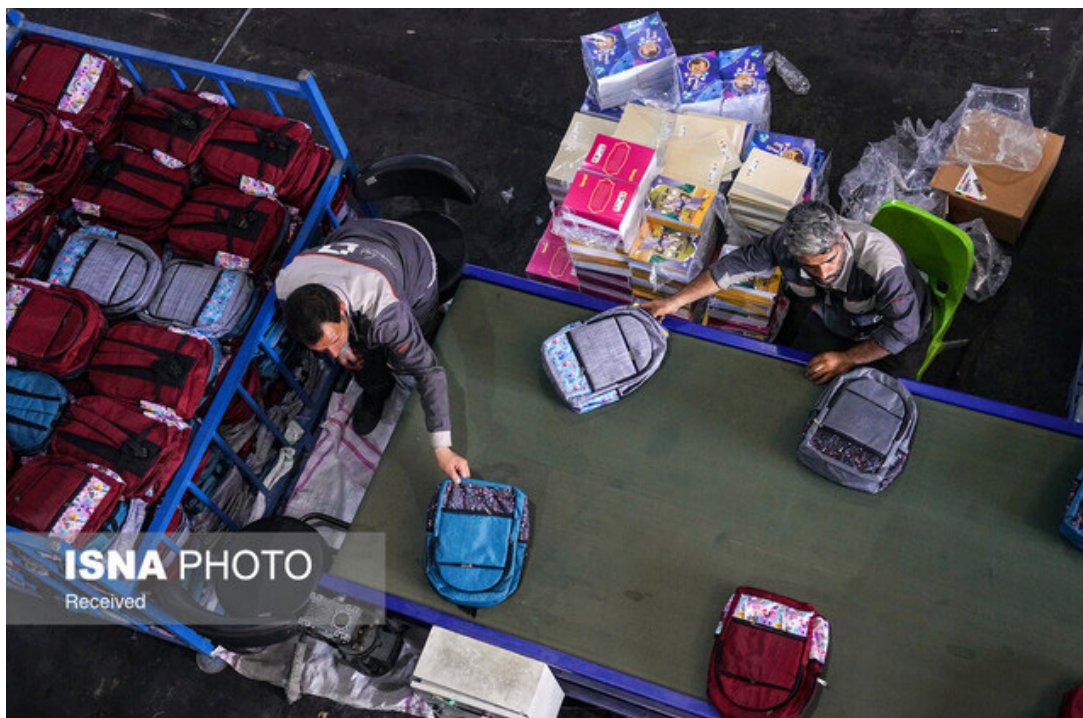
علی بحیرایی، معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد، اظهار کرد: مستمری اردیبهشت ماه برای حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار خانوار تحت پوشش، طبق ارقام مصوب، به حساب سرپرستان خانوار واریز می شود. معاون حمایت و سلامت خانواده کمیته امداد با اشاره به جدول جدید پرداختی ها در سال ۱۴۰۵ تصریح کرد: بر اساس قانون برنامه و بودجه و اسناد بالادستی، سرانه مستمری ماهانه به شرح ذیل پرداخت می شود:

- خانوارهای یک نفره: ۲۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- خانوارهای دو نفره: ۲۹,۸۵۰,۰۰۰ ریال
- خانوارهای سه نفره: ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- خانوارهای چهار نفره: ۵۳,۷۰۰,۰۰۰ ریال
- خانوارهای پنج نفره و بیشتر: ۶۵,۷۰۰,۰۰۰ ریال

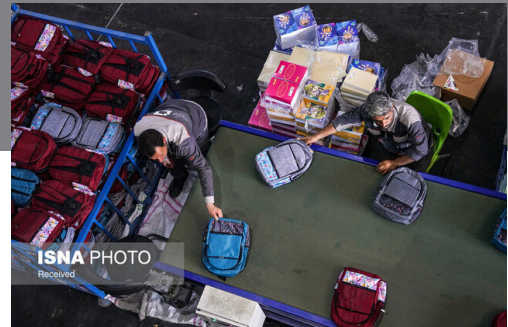
بحیرایی در پایان خاطرنشان کرد: این پرداخت ها با اولویت دهک های درآمدی پایین تر و بر اساس ضوابط قانونی ابلاغی، پرداخت می شود. (پایگاه اطلاع رسانی کمیته امداد - ۲۰ اردیبهشت)

توزیع بسته های نوشت افزار میان دانش آموزان آسیب دیده جنگ در تهران

مدیرکل آموزش های شهروندی شهرداری تهران با پرداختن به اجرای مجموعه ای از برنامه ها و نشست های تخصصی که با هدف تقویت آموزش های شهروندی و پاسخ گویی به نیازهای آموزشی جامعه در شرایط ویژه تبیین شده، گفت: تجربه بحران های اخیر نشان داد آموزش های شهروندی باید متناسب با شرایط جدید، بازآفرینی و متناسب سازی شود.

توزیع بسته‌های نوشت‌افزار میان دانش‌آموزان آسیب‌دیده جنگ در تهران

ادامه صفحه قبل

مهدی امیری با اشاره به آسیب‌دیدگی منازل تعدادی از دانش‌آموزان در جریان حوادث جنگ رمضان و از بین رفتن کتاب‌ها و لوازم تحصیلی آنان، اظهار کرد: در همین راستا نشست مشترکی با معاونان اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران برگزار شد تا وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان اسکان‌یافته در هتل‌ها مورد بررسی قرار گیرد و برای تأمین فوری ملزومات آموزشی آنان تصمیم‌گیری شود.

وی افزود: بر اساس هماهنگی‌های انجام شده، اداره کل آموزش‌های شهروندی شهرداری تهران توزیع بسته‌های نوشت‌افزار و لوازم‌التحریر میان کودکانی که وسایل آموزشی آنان آسیب دیده است را بر عهده خواهد داشت و آموزش و پرورش شهر تهران نیز تأمین و توزیع کتاب‌های درسی این دانش‌آموزان را انجام می‌دهد تا روند تحصیل آنان بدون وقفه ادامه یابد.

امیری همچنین از تشکیل کارگروه مشترک تخصصی میان شهرداری تهران و آموزش و پرورش شهر تهران خبر داد و تصریح کرد: این کارگروه با هدف احصای دقیق نیازها، پیگیری مصوبات و هماهنگی برای استمرار خدمات آموزشی تشکیل خواهد شد.

وی در ادامه با اشاره به برگزاری نخستین نشست کانون آموزش‌گران مناطق ۲۲ گانه تهران در سال ۱۴۰۵ گفت: در این نشست بر ضرورت تقویت آموزش‌های پیشگیرانه، طراحی زیست‌بوم آموزشی پویا و استفاده از ظرفیت‌های اجتماعی برای ارتقای آموزش‌های شهروندی در شرایط بحران تأکید شد.

مدیرکل آموزش‌های شهروندی شهرداری تهران با اشاره به تجربه جنگ ۱۲ روزه خاطرنشان کرد: امروز بیش از هر زمان دیگری جامعه نیازمند آموزش در حوزه مدیریت بحران، مهارت‌های اجتماعی و ارتقای تاب‌آوری شهری است و این شرایط فرصتی برای بازنگری در شیوه‌های آموزشی و انجام نیازسنجی‌های تخصصی در مناطق مختلف تهران فراهم کرده است.

امیری تأکید کرد: بر همین اساس، اولویت تدوین شیوه‌نامه جدید آموزش‌های شهروندی متناسب با شرایط جنگی و بحران در دستور کار قرار گرفته تا آموزش‌ها بر اساس اقتضائات روز، نیازهای اجتماعی و شرایط اضطراری طراحی و اجرا شود.

وی در بخش دیگری از سخنان خود به برگزاری مجازی سلسله کارگاه‌های «دوشنبه‌های آموزش شهروندی» در مناطق ۲۲ گانه تهران اشاره کرد و افزود: این کارگاه‌ها با حضور اساتید متخصص، از طریق بستر اسکای‌روم و با همکاری اداره آموزش‌های شهروندی مناطق، کانون آموزش‌گران و با بهره‌گیری از ظرفیت «شهرآموز» برگزار می‌شود.

امیری گفت: در این دوره‌ها موضوعاتی همچون مهارت‌های زندگی شهری، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، مدیریت بحران، نظم و رفتار مدنی و نقش آگاهی در پایداری اجتماعی آموزش داده می‌شود تا شهروندان بتوانند در شرایط مختلف، نقش مؤثرتری در مدیریت شهری و ارتقای تاب‌آوری اجتماعی ایفا کنند.

وی در پایان تأکید کرد: هدف اصلی این برنامه‌ها تبدیل آموزش شهروندی به یک جریان مستمر، کاربردی و متناسب با نیازهای روز جامعه است تا تهران بتواند در مواجهه با بحران‌ها، از ظرفیت آگاهی و مشارکت شهروندان به‌عنوان مهم‌ترین سرمایه اجتماعی بهره‌مند شود. (سایت شهر - ۲۱ اردیبهشت)

آغاز پویش «رصد روان ایرانیان» از ۳۰ اردیبهشت

وی درباره خدمات ویژه ناشنوایان گفت: سال گذشته ۳۲۰ نفر از متقاضیانی که تمایل داشتند در این حوزه فعالیت کنند در سطح استان شناسایی شدند. با توجه به ضرورت برگزاری دوره‌های حضوری با همکاری انجمن ناشنوایان و حوزه توانبخشی، مصاحبه تخصصی برگزار شد و از میان این افراد ۴۰ نفر انتخاب شدند که از اول خردادماه در تهران در دوره حضوری آموزش زبان اشاره شرکت خواهند کرد. همچنین نخستین مرکز مشاوره ویژه ناشنوایان در تهران سال گذشته راهاندازی شد.

وی اظهار کرد: در حوزه کنترل و کاهش خودکشی ۴۰ سوپروایزر، ۱۰۰ درمانگر و ۵۲۰ تسهیلگر تربیت شده‌اند. سامانه آموزش مداوم روان‌شناسان با ۱۸ هزار عضو فعال است و سال گذشته ۳۹ هزار و ۵۶۴ نفر در دوره‌های آموزشی این سامانه شرکت کرده‌اند و برای آنان گواهی صادر شده است. برای اجرای این برنامه‌ها ۹۰۰ میلیون تومان اعتبار اختصاص یافته است.

غفاری با اشاره به نتایج طرح ملی بررسی سلامت روان وزارت بهداشت گفت: حدود ۲۲ درصد کودکان و نوجوانان ۶ تا ۱۸ ساله کشور دارای نوعی اختلال روانی یا رفتاری هستند بر

بر اساس اعلام سازمان بهزیستی کشور، پویش «رصد روان» ۳۰ اردیبهشت رونمایی و از خرداد ۱۴۰۵ اجرایی خواهد شد که هدف آن، شناسایی افرادی است که در جنگ ۴۰ روزه دچار اختلال استرس پس از سانحه شده‌اند تا مداخلات سریع و هدفمند برای پیشگیری از مزمن شدن آسیب‌های روانی و کاهش پیامدهای فردی، خانوادگی و اجتماعی به آنها ارائه شود.

ابراهیم غفاری، مدیرکل دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی سازمان بهزیستی کشور از اجرای گسترده برنامه‌های تخصصی برای تربیت روان‌شناسان، توسعه خدمات مشاوره، کنترل و کاهش خودکشی، راهاندازی سامانه‌های الکترونیک و اجرای طرح ملی «رصد روان» برای شناسایی افراد آسیب‌دیده از جنگ خبر داد.

وی با اشاره به برنامه‌های آموزشی این دفتر گفت: تربیت روان‌شناس متخصص در حوزه‌هایی همچون سالمندی، اטיسم، خودکشی و سایر حوزه‌های تخصصی در دستور کار قرار دارد. در این راستا، دوره‌های ۴۰ ساعته برای سه هزار روان‌شناس برگزار شده و برنامه‌ریزی لازم انجام شده است تا این دوره‌ها در سال جاری نیز ادامه یابد. در حوزه اטיسم، ۵۰۰ روان‌شناس شاغل در مراکز مشاوره دوره آشنایی با اטיسم را گذرانده‌اند و برنامه‌ریزی برای برگزاری دوره‌های تخصصی‌تر در این حوزه در حال انجام است.

مدیرکل دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی سازمان بهزیستی ادامه داد: در حوزه اعتیاد رفتاری به‌ویژه برای نوجوانان دارای اعتیاد به فضای مجازی و قمار، ۸۰ نفر برای ارائه خدمات مشاوره آموزش دیده‌اند. در حال حاضر قوه قضاییه، وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی می‌توانند به این مراکز مراجعه و از خدمات تخصصی آن‌ها استفاده کنند

همین اساس، برنامه ارزیابی روان‌شناختی کودکان و نوجوانان از سال گذشته در پنج استان خراسان جنوبی، بوشهر، مرکزی، قزوین و تهران آغاز شد. هدف از این طرح، شناسایی زود هنگام اختلالات و مداخله به موقع است در این طرح بیش از ۸۰۰ نفر شرکت کردند و غربالگری از اضطراب به حوزه‌هایی مانند پرخاشگری، افسردگی و مشکلات توجه نیز گسترش یافته است.

وی ادامه داد: هدف کلی این برنامه، افزایش آگاهی والدین، حساس‌سازی آنان نسبت به نشانه‌های اختلالات دوران کودکی و نوجوانی و پیشگیری از آسیب‌های روانی - اجتماعی عنوان شده است.

مدیرکل دفتر مشاوره بهزیستی و امور روان‌شناختی سازمان بهزیستی از رتبه‌بندی ۲ هزار و ۹۱ مرکز مشاوره خبر داد و گفت: دستورالعمل این طرح سال گذشته تدوین و ابلاغ شد. بر اساس این رتبه‌بندی ۹۸۶ مرکز درجه یک ۵۳۳ مرکز درجه دو ۳۷۶ مرکز درجه سه و ۱۹۶ مرکز فاقد رتبه تعیین شدند و مراکز فاقد رتبه باید نسبت به ارتقای عملکرد خود اقدام کنند، در غیر این صورت تعطیل خواهند شد همچنین رتبه‌بندی مراکز بر اساس هفت شاخص از جمله کیفیت خدمات، وضعیت فضای فیزیکی و تجهیزات، رضایت‌مندی مراجعان، پیگیری فرایند درمان، پذیرش، رعایت رازداری، نحوه ارجاع و کیفیت بهزیستی مراجعان انجام شده است.

وی گفت: یکی از برنامه‌های مهم دفتر مشاوره، کاهش و کنترل خودکشی است که با همکاری معاونت اورژانس اجتماعی و دفتر پیشگیری از آسیب‌ها اجرا می‌شود. در این طرح ۹ استان با بالاترین میزان خودکشی شامل آذربایجان شرقی، ایلام، چهارمحال و بختیاری، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد، گیلان، لرستان و کردستان به عنوان استان‌های منتخب تعیین شده‌اند.

غفاری از استقرار سامانه جامع خدمات مشاوره خبر داد و گفت: تاکنون شش ماژول این سامانه از جمله مشاوره تلفنی، حضوری و یاری‌برگ تکمیل شده و به صورت پایلوت در سطح استان‌ها و ستاد در حال اجراست همچنین دستورالعمل راه‌اندازی مراکز مشاوره اینترنتی و برخط به زودی ابلاغ خواهد شد. هدف از این اقدام، تسهیل دسترسی مردم به خدمات مشاوره و ساماندهی وضعیت موجود است.

وی از رونمایی طرح ملی «رصد روان» در ۳۰ اردیبهشت خبر داد و گفت: این طرح از خرداد ۱۴۰۵ اجرایی خواهد شد. هدف این طرح، شناسایی افرادی است که در جنگ ۴۰ روزه دچار اختلال استرس پس از سانحه (Post-traumatic Stress Disorder) شده‌اند تا مداخلات سریع و هدفمند برای پیشگیری از مزمن شدن آسیب‌های روانی و کاهش پیامدهای فردی، خانوادگی و اجتماعی ارائه شود.

مدیرکل دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی سازمان بهزیستی با اشاره به تخصصی شدن مجوز مراکز مشاوره گفت: تخصصی کردن مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی از دیگر برنامه‌های دفتر مشاوره است. در حال حاضر برای ۱۰ حوزه تخصصی مجوز صادر می‌شود، از جمله ازدواج و خانواده کودک و نوجوان کودکان استثنایی تحصیلی و تربیتی سلامت جنسی مشاوره سالمندی صنعتی و سازمانی روان‌درمانی مشاوره توانبخشی و گروه‌های خاص روان‌سنجی.

وی با اشاره به توسعه طرح مداخلات روانی اجتماعی در بحران (محب) گفت: در جریان جنگ ۴۰ روزه، بیش از هزار و ۳۵۰ داوطلب جدید به این طرح پیوستند در این مدت هزار و ۳۲۶ نفر از تسهیلگران «سلام محله» هزار و ۱۶۳ نفر از تسهیلگران CBR (توانبخشی مبتنی بر جامعه) در تولید محتوا و آموزش همکاری کردند. در حال حاضر ۹۵۵ پایگاه محب هزار و ۵۱۲ تیم فوریتی و ۵ هزار و ۴۵۲ داوطلب روان‌شناس و مددکار در کشور فعال هستند.

مدیرکل دفتر مشاوره بهزیستی و امور روان‌شناختی افزود: تعداد تیم‌های فوریتی محب در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۲ با رشد ۳۱ درصدی از هزار و ۱۰ تیم به هزار و ۳۲۱ تیم رسیده است. همچنین تعداد پایگاه‌ها از ۴۶۰ پایگاه به ۸۵۷ پایگاه افزایش یافته که رشد ۸۶ درصدی را نشان می‌دهد تعداد داوطلبان نیز از ۲ هزار و ۶۸۱ نفر به ۴ هزار و ۷۸۹ نفر رسیده که بیانگر رشد ۷۹ درصدی است.

وی از برنامه‌ریزی برای گسترش و افزایش سطح بهره‌مندی مردم از خدمات مشاوره و توسعه خط مشاوره تلفنی ۱۴۸۰ خبر داد و گفت: این خط به صورت ۲۴ ساعته فعال شده است. سال گذشته بیش از یک میلیون و ۷۵۰ هزار تماس با این سامانه برقرار شد که از این میان بیش از ۷۰۰ هزار تماس به دلیل محدودیت ظرفیت، ناموفق بوده است. با یکپارچه‌سازی این سامانه، میزان تماس‌های از دست رفته به حداقل خواهد رسید همچنین اعتبار یاری‌برگ خدمات مشاوره برای تحقق عدالت و افزایش دسترسی افراد نیازمند به خدمات تخصصی قرار است به ۱۰۰ میلیارد تومان افزایش یابد. **(روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان بهزیستی کشور - ۲۲ اردیبهشت)**

اجرای طرح اسکان همراهان بیماران در همراه سراها

معاون حمایت‌های اجتماعی سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری تهران با پرداختن به اجرای طرح ویژه ساماندهی و اسکان همراهان بیماران در همراه سراهای سطح پایتخت، گفت: هدف این طرح برچیدن چادرهای مسافرتی از اطراف مراکز درمانی و ایجاد رفاه نسبی برای همراهان بیماران حاضر در مراکز درمانی است.

یوسف مقدمی با اشاره به چالش اسکان افرادی که از شهرستان برای پیگیری امور درمانی به تهران مراجعه می‌کنند، اظهار کرد: همراهان بیمارانی که محلی برای اقامت ندارند، تنها با مراجعه به واحد مددکاری بیمارستان و اعلام نیاز خود، می‌توانند به شکل کاملاً رایگان تا زمان ترخیص بیمارانشان در همراه سراهای شهرداری اسکان یابند؛ لذا هیچ نیازی به استقرار و چادر زدن در حاشیه خیابان‌ها و اطراف بیمارستان‌ها وجود ندارد.

وی افزود: پایش وضعیت اطراف مراکز درمانی به صورت مستمر توسط گشت‌های فوریت‌های خدمات اجتماعی انجام می‌شود، اما طی روزهای اخیر، این نظارت و ساماندهی به شکلی ویژه و با توان مضاعف در دستور کار قرار گرفته است. مقدمی در خصوص جزئیات اجرای این طرح خاطرنشان کرد: در حال حاضر طرح

ساماندهی در اطراف بیمارستان‌های شریعتی، مرکز قلب و امام خمینی (ره) با موفقیت اجرا شده است. در مرحله بعدی، محدوده بیمارستان‌های مفید، میلاد و امام حسین (ع) تحت پوشش قرار می‌گیرند و طبق زمان‌بندی مشخص، این طرح در مجاورت تمامی مراکز درمانی پر مراجعه تهران اجرا خواهد شد. معاون حمایت‌های اجتماعی سازمان رفاه در پایان از شهروندان درخواست کرد: در صورت مشاهده چادر اسکان همراهان بیماران در فضای سبز و پیاده‌روهای اطراف بیمارستان‌ها، موضوع را از طریق سامانه ۱۳۷ پلاس اطلاع‌رسانی کنند تا در کوتاه‌ترین زمان ممکن، گشت‌های فوریت‌های خدمات اجتماعی نسبت به ساماندهی و پذیرش این افراد در همراه سراها اقدام کنند. (سایت شهر - ۲۲ اردیبهشت)

اعتبار طرح یسنای چند قلوها به حساب سرپرستان خانوار واریز شد

معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از واریز اعتبار طرح یسنا برای چندقلوها در سال ۱۴۰۵ (خرید رایگان سید غذایی و پوشک بچه) به حساب سرپرستان خانوار دارای کودک چندقلوی شیرخوار زیر دو سال خبر داد.

«یعقوب اندایش» با اعلام این خبر گفت: این طرح با هدف ارتقای امنیت غذایی، پایداری و بهبود سلامت مادر و کودک، اعتبار یک‌نوبته خرید سید غذایی و پوشک بچه رایگان برای ۵۶ هزار و ۵۱ چندقلوی شیرخوار زیر دو سال در ۲۸ اردیبهشت جاری در بستر کالابریگ الکترونیکی به حساب سرپرست خانوار تخصیص خواهد یافت.

وی افزود: تمام خانوارهای دارای فرزند چندقلو (۲، ۳، ۴، ۵ و بالاتر) می‌توانند بسته‌های حمایتی پیش‌بینی‌شده را که مشتمل بر سید غذایی رایگان مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (لبنیات، پروتئین، حبوبات، روغن، غلات، مغزیجات، میوه‌جات و سبزیجات) و پوشک بچه رایگان است، تا سقف اعتبار ۱۵ میلیون ریال (فارغ از دهک‌های درآمدی) در سراسر کشور از طریق بستر کالابریگ الکترونیکی خرید کنند.

اندایش گفت: خانوارهای مشمول جهت تهیه سید غذایی و پوشک بچه رایگان می‌توانند به نزدیکترین فروشگاه‌های طرف قرارداد طرح کالابریگ الکترونیک مراجعه کنند.

معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تصریح کرد: مهلت استفاده از این اعتبار تا پایان خرداد ماه سال جاری خواهد بود. (ایسنا - ۲۷ اردیبهشت)

ISNA PHOTO
Negin Hemmatzade

ارائه لایحه تقویت اورژانس اجتماعی / عدم گزارش کودک آزاری جرم‌انگاری می‌شود

رئیس سازمان بهزیستی کشور گفت: نسخه اصلاح‌شده لایحه اورژانس اجتماعی باید ظرف ۲۰ روز آینده برای طی مراحل تصویب ارائه شود. سید جواد حسینی، رئیس سازمان بهزیستی کشور، با تأکید بر ضرورت تقویت قانونی و ساختاری اورژانس اجتماعی گفت: اورژانس اجتماعی از نظر نیروی انسانی، تجهیزات، فضاهای فیزیکی و فرآیندهای مداخله نیازمند استانداردسازی و تقویت جدی است.

وی با اشاره به ظرفیت‌های قانونی موجود تصریح کرد: ماده ۸۵ قانون برنامه هفتم توسعه به‌صراحت اجازه توسعه ساختار اورژانس اجتماعی را داده است و باید از این ظرفیت حداکثر استفاده را ببریم. پیش‌نویس لایحه تقویت اورژانس اجتماعی باید بار دیگر با حضور کارشناسان بازنگری شود با توجه به ظرفیت ماده ۸۵ قانون برنامه هفتم و نیز تجربه جنگ‌های ۱۲ و ۴۰ روزه که ضرورت وجود اورژانس اجتماعی را بیش از گذشته آشکار کرد اکنون بهترین فرصت برای طرح مجدد این لایحه در هیئت دولت است.

رئیس سازمان بهزیستی کشور تأکید کرد: نسخه اصلاح‌شده لایحه باید ظرف ۲۰ روز آینده برای طی مراحل تصویب ارائه شود. برای نخستین بار در قوانین مرتبط، عدم گزارش کودک‌آزاری جرم‌انگاری شده است. همچنین اطلاعات افرادی که با اورژانس اجتماعی تماس می‌گیرند کاملاً محرمانه باقی می‌ماند و هویت آنان افشا نمی‌شود.

حسینی ادامه داد: در ایران، با توجه به ویژگی‌های خاص انقلاب اسلامی و فشارها و تهدیدهای مستمر، از جنگ تحمیلی هشت‌ساله تا جنگ‌های ۱۲ و ۴۰ روزه، اختلالات و تنش‌های اجتماعی افزایش یافته و نیاز به مداخلات علمی در حوزه اجتماعی بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. (ایسنا - ۳۰ اردیبهشت)

ایران سالانه ۷۰ همت هزینه معتادان می‌کند / مقابله با کشت موادمخدر با همکاری سازمان فضایی

دکتر امیرحسین یآوری، معاون پیشگیری و درمان ستاد مبارزه با موادمخدر، با تأکید بر تمرکز ستاد مبارزه با موادمخدر بر روی گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال، اظهار کرد: این گروه سنی بیشترین آسیب را از اعتیاد می‌بینند و به تدریج ابتلا به اعتیاد در سنین بالاتر کاهش می‌یابد. بنابراین، لازم است تمام تلاش خود را برای تولید محتوای مناسب برای این قشر متمرکز کنیم و ارتباط نزدیک‌تری با شرکت‌های دانش‌بنیان برقرار کنیم که توانایی تولید محتوای کوتاه و مؤثر را داشته باشند.

یآوری همچنین به آمادگی برای آزمایش داروهای نوترکیب جدید در حوزه ترک اعتیاد اشاره کرد و با بیان اینکه حدود یک میلیون و ۸۰۰ تا ۹۰۰ هزار معتاد در کشور وجود دارد، گفت: جمهوری اسلامی ایران سالانه ۷۰ همت هزینه معتادان می‌کند. برای اشتغال معتادان بهبودیافته نیازمند فعالیت‌هایی هستیم که ساده و قابل اجرا باشند. زیرا متأسفانه سلول‌های مغز افراد مصرف‌کننده شیشه دچار تحلیل رفته است و نمی‌توان از آن‌ها انتظار انجام فعالیت‌های پیچیده داشت. لذا باید ایده‌هایی ارائه شود که به سادگی منجر به فعالیت و مشغول شدن این افراد شود. (روابط عمومی ستاد مبارزه با موادمخدر - ۳۰ اردیبهشت)

اخبار خارجی حقوق بشری

هشدار کارشناس سازمان ملل درباره فرسایش سیستماتیک حق اعتراض در انگلیس

«جینا رومرو»، گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد حقوق آزادی تجمع و انجمن مسالمت‌آمیز، امروز از بریتانیا خواست تا به تعهدات بین‌المللی خود در زمینه حقوق بشر پایبند باشد. این درخواست پس از تصویب قوانین محدود‌کننده و درخواست‌های سیاسی برای ممنوعیت کامل تظاهرات حامی فلسطین مطرح می‌شود.

وی افزود: «لازم‌الاجرا شدن قانون جرم‌زدایی و پلیس بریتانیا در ۲۹ آوریل، مقرراتی را معرفی می‌کند که با تعهدات بین‌المللی حقوق بشر در مورد حقوق آزادی تجمع مسالمت‌آمیز، انجمن، بیان و حق مشارکت، اساساً ناسازگار است. نگرانی اصلی، مفهوم مبهم «اختلال تجمعی» است که اختیارات تشخیصی بیش از حدی به نیروهای اجرای قانون برای محدود کردن تجمعات می‌دهد و این استاندارد را نادیده می‌گیرد که اعتراضات مسالمت‌آمیز ذاتاً مستلزم سطحی از اختلال است که باید تحمل شود.»

رومرو با بیان این که جرم‌انگاری پوشاندن صورت در این قانون، در شرایط تشدید نظارت، به ویژه مشکل‌ساز است، تصریح کرد: «زیرا گمنامی اغلب برای حفظ حریم خصوصی و جلوگیری از اثرات بازدارنده ضروری است. دولت با اعمال محدودیت‌های بیشتر بر تحرک‌ها در نزدیکی مکان‌های عبادی، خطر ایجاد «مناطق ممنوعه» برای مخالفت را ایجاد می‌کند و بدین ترتیب وظیفه خود را برای تسهیل تجمعات در «دید و شنود» مخاطبان هدف تضعیف می‌نماید.» در ۲۹ آوریل، به دنبال چندین مورد چاقوکشی در گولدرز گرین لندن، کی‌یر استارمر، نخست‌وزیر بریتانیا، گفت که به دلیل اثر «تجمعی» تظاهرات حامی فلسطین بر جامعه یهودی بریتانیا، ممنوعیت برخی از این تظاهرات را بررسی خواهد کرد. این اظهارات پس از آن صورت گرفت که مخالفان خواستار توقف همه تظاهرات حامی فلسطین شدند و این درخواست‌ها توسط بازرس مستقل قانون گذاری تروریسم نیز تکرار شد؛ او ادعا کرد که «در حال حاضر به وضوح غیرممکن است که چنین تظاهراتی را تولید نکنند.»

گزارشگر ویژه از دولت بریتانیا خواست تا از انگ‌زنی و ممنوعیت راهپیمایی‌های حامی فلسطین به بهانه جلوگیری از یهودستیزی خودداری کند. او گفت: «یهودستیزی یک مشکل جدی است که باید از طریق اقدامات هدفمند و قانونی مورد رسیدگی قرار گیرد. این مسئله نمی‌تواند ممنوعیت کامل اعتراض مسالمت‌آمیز را توجیه کند.»

رومرو نگرانی گفت که به نظر می‌رسد رویکرد دولت نظارت امنیتی شدیدتری را بر فعالیت‌های اعتراضی مرتبط با جوامع مسلمان اعمال می‌کند، در حالی که نظارت معادلی را برای سایر اشکال اعتراض که مستقیماً با حوادث یهودستیزانه و نژادپرستانه مرتبط بوده‌اند، اعمال نمی‌کند. وی افزود: «حقوق بین‌الملل بشردوستانه تبعیض در بهره‌مندی از حق تجمع مسالمت‌آمیز را بر اساس عواملی از جمله دین و نژاد ممنوع می‌کند. هنگامی که محدودیت‌ها بر اساس رفتاری مانند یهودستیزی تعیین می‌شوند، اما به گونه‌ای اعمال می‌گردند که باری نامتناسب بر یک جامعه تعریف شده بر اساس دین یا قومیت تحمیل می‌کنند، این امر می‌تواند مصداق تبعیض باشد.»

گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد حقوق آزادی تجمع و انجمن مسالمت‌آمیز خاطر نشان کرد: «آزادی تجمع برای یک جامعه دموکراتیک اساسی است. ممنوعیت اعتراضات حامی فلسطین توهین به دموکراسی خواهد بود. این موضوع به ویژه پیش از تحرکات نکبت که در ۱۶ مه برگزار می‌شود، از اهمیت بالایی برخوردار است.» (سازمان ملل - ۲۳ اردیبهشت)

نکته

پس از قرار گرفتن گروه «اقدام فلسطین» در فهرست سازمان‌های ممنوعه بریتانیا در ژوئیه ۲۰۲۵، موجی از بازداشت‌ها به دلیل ابراز حمایت از این گروه، از جمله حمل پلاکاردهای مسالمت‌آمیز، آغاز شد. این اقدامات با انتقاد گسترده فعالان حقوق بشر و مدافعان آزادی‌های مدنی روبه‌رو شد و منتقدان آن را نشانه محدود شدن آزادی بیان و حق اعتراض در بریتانیا دانستند. دادگاه عالی نیز در سال ۲۰۲۶ برخی جنبه‌های این ممنوعیت را نامتناسب و دارای آثار جدی بر آزادی بیان و تجمع ارزیابی کرد؛ موضوعی که بحث درباره استفاده دولت بریتانیا از قوانین ضدتروریسم برای برخورد با فعالیت‌های سیاسی و اعتراضی را تشدید کرده است.

پتک هوش مصنوعی آمریکا بر سر مردمان بومی

یک سازمان مدنی در گزارشی از عملکرد دولت آمریکا در خصوص بهره برداری از معادن جدید لیتیوم در سراسر نوادا بدون جلب موافقت آزاد، پیشین و آگاهانه مردمان بومی متأثر از این طرحها انتقاد کرد و گفت که این امر موجب نقض استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر است و فرهنگ، سلامت، آب و محیط زیست این گروه‌های بومی را تهدید می‌کند.

به گفته عفو بین‌الملل، با افزایش تقاضای جهانی برای لیتیوم که ناشی از گذار انرژی و گسترش سریع مراکز داده مرتبط با هوش مصنوعی است، نوادا به قطب مهم استخراج این فلز تبدیل شده و حدود ۸۵ درصد ذخایر شناخته‌شده لیتیوم در ایالات متحده را در خود جای داده است.

این سازمان افزود: «تحقیقات جدید نشان می‌دهد که برای این معادن هرگز رضایت مردمان بومی جلب یا حتی خواسته نشده است، در حالی که این معادن بر سرزمین‌های نیاکانی آن‌ها تأثیر می‌گذارند. همچنین این تحقیقات نشان می‌دهد که مدل کسب‌وکار استخراج معادن (در آمریکا)، به‌طور سیستماتیک اولویت را به سرعت، مقیاس و سود می‌دهد تا حقوق مردمان بومی و محیط زیست.»

«الیشا خامبی»، پژوهشگر بخش کسب‌وکار و حقوق بشر عفو بین‌الملل، گفت: «در مسابقه برای دستیابی به مواد معدنی به‌اصطلاح حیاتی، دولت فعلی ترامپ صدور مجوزهای معدن را تسریع می‌کند و در عین حال نظارت زیست‌محیطی را تضعیف می‌نماید. این رویکرد منعکس‌کننده اولویت‌های سیاسی و صنعتی است، نه نیاز واقعی جوامع. با ادامه رونق لیتیوم، زمان آن رسیده که حقوق مردمان بومی در اولویت قرار گیرد.»

وی افزود: «تحقیقات عفو بین‌الملل نشان می‌دهد که استخراج معادن مرتبط با گذار انرژی، از جمهوری دموکراتیک کنگو تا فیلیپین، در حال حاضر نقض شدید حقوق بشر را به همراه داشته است: از نقض حق تعیین سرنوشت تا محدودیت در سرزمین‌های ابا و اجدادی، جابه‌جایی اجباری، از دست دادن معیشت و آلودگی‌هایی که آسیب‌های جدی به سلامت وارد می‌کند. این یک تراژدی جهانی است. شرکت‌های خارجی معدن باید در هر کجا که فعالیت می‌کنند (صرف‌نظر از قوانین ضعیف داخلی کشور میزبان) به استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر احترام بگذارند.»

عفو بین الملل با ۲۰ تن از افراد بومی و اعضای قبایل گفتگو داشته و با ۱۱ نفر از کسانی که تحت تأثیر پروژه‌های پیشنهادی قرار دارند، مصاحبه‌های تفصیلی انجام داده است. بسیاری گفتند که احساس می‌کنند دولت آمریکا آن‌ها را تعمداً نادیده گرفته است.

به گفته این سازمان مدنی، دولت آمریکا بیشتر زمین‌هایی را که پروژه‌های لیتیوم در آنها پیش می‌رود جزو زمین‌های عمومی طبقه‌بندی می‌کند، این طبقه‌بندی ریشه در تاریخ طولانی سلب مالکیت زمین توسط مهاجران-استعمارگران دارد. با این حال، بر اساس استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر، بخش زیادی از این زمین‌ها متعلق به مردمان بومی است که به‌طور سنتی مالک، ساکن یا به نحوی از آنها استفاده کرده‌اند. حقوق آن‌ها از جمله حق تعیین سرنوشت و حق موافقت آزاد، پیشین و آگاهانه باید در همه تصمیماتی که بر قلمروها و شیوه زندگی آنان تأثیر می‌گذارد به طور کامل رعایت شود.

آلیشا خامبی تصریح کرد: «در هر سه پروژه معدنی، هرگز رضایت جلب نشد، و حتی هدف از آن تعاملات محدودی که صورت گرفت نیز جلب رضایت نبود. با پیشرفت این پروژه‌ها بدون FPIC، ایالات متحده استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر را نقض می‌کند و همان الگوهای سلب مالکیتی را ادامه می‌دهد که مردمان بومی برای نسل‌ها با آن مواجه بوده‌اند.»

عفو بین الملل در ادامه افزود: «اگرچه در حال حاضر تنها یک معدن لیتیوم در نوادا فعال است، اما مقیاس و سرعت توسعه برنامه‌ریزی شده نگران‌کننده است. تا سپتامبر ۲۰۲۴، بیش از ۲۳,۵۰۰ ادعای فعال لیتیوم در سراسر این ایالت ثبت شده است که یعنی باید فوری اقداماتی برای حفظ حقوق مردمان بومی انجام شود.» آلیشا خامبی با ابراز نگرانی از کوتاهی دولت آمریکا «در احترام به حق مردمان بومی برای موافقت یا مخالفت با پروژه‌ها» اظهار داشت: «بسیاری از ذخایر لیتیومی که هدف توسعه قرار گرفته‌اند، در سرزمین‌های نیاکانی مردمان بومی واقع شده‌اند، سرزمین‌هایی که برای هویت فرهنگی، معنویت و معیشت آن‌ها حیاتی هستند. با افزایش تقاضا برای انرژی سبز و زیرساخت‌های مراکز داده هوش مصنوعی، تسریع پروژه‌های استخراجی بدون احترام به حقوق بومیان، آسیب‌های تاریخی را تثبیت می‌کند.»

او افزود: «عمیقاً نگران‌کننده است که دولت آمریکا در احترام به حق موافقت یا مخالفت مردمان بومی کوتاهی کرده و در عوض پروژه‌های معدنی را تسریع می‌کند که حفاظت از حقوق بشر را تضعیف می‌نماید. استخراج و فرآوری لیتیوم در محیط بیابانی مرتفع و خشک نوادا، منابع آب و تنوع زیستی را تهدید کرده و حقوق بر آب، سلامت، فرهنگ و برخورداری از محیط زیستی پاک، سالم و پایدار را تضعیف می‌کند.»

عفو بین الملل از دولت آمریکا خواست که فوراً قوانین فدرال و ایالتی را اصلاح کند تا پیش از تصویب هر پروژه‌ای که بر سرزمین‌های نیاکانی بومیان تأثیر می‌گذارد، جلب موافقت آزاد، پیشین و آگاهانه الزامی شود. (عفو بین الملل - ۲۲ اردیبهشت)

نکته

نقض حقوق بومیان در آمریکا به ویژه در زمینه خشونت، نابرابری‌های بهداشتی و نقض تعهدات فدرال به طور سیستماتیک ادامه دارد. بر اساس گزارش وزارت دادگستری آمریکا، بومیان بیش از دو برابر جمعیت عمومی قربانی جرائم خشونت‌آمیز می‌شوند و زنان بومی دو برابر بیشتر در معرض قتل هستند. همچنین، شکایت طبقاتی فدرال اخیر بیانگر آن است که دولت آمریکا با نقض وظیفه امانی خود، مانع از دریافت درآمد نفت و گاز بیش از ۱۰,۰۰۰ مالک زمین از قبایل پنج ملت متمدن (چروکی، چاکتاو، چیکاساو، کریک و سمینول) در اکلاهما شده است و بیش از ۳,۰۰۰ تن از آنان هیچ پرداختی از تولیدات نفتی زمین‌های خود دریافت نکرده‌اند.

انتقاد شدید کارشناسان سازمان ملل از آمریکا به دلیل تحریم نفتی کوبا

کارشناسان سازمان ملل هشدار دادند که فرمان اجرایی ژانویه ۲۰۲۶ رئیس‌جمهور ایالات متحده مبنی بر اعمال محاصره سوختی علیه کوبا، به معنای «گرسنگی انرژی» است که پیامدهای جدی برای حقوق بشر و توسعه کلی این کشور دارد.

کارشناسان تصریح کردند: «ایالات متحده کوبا را در معرض گرسنگی انرژی قرار داده است، وضعیتی که در آن کمبود سوخت، عملکرد خدمات ضروری برای زندگی شرافتمندانه را فلج می‌کند. این محاصره غیرقانونی نه تنها زندگی روزمره را مختل می‌کند، بلکه بهره‌مندی از طیف گسترده‌ای از حقوق بشر را نیز تضعیف می‌نماید.»

کارشناسان سازمان ملل تأکید کردند که این محاصره سوختی، اثرات شدیداً مخرب محاصره چندین‌دهه‌ای ایالات متحده علیه کوبا را به طرز چشمگیری تشدید می‌کند. این فرمان اجرایی، بر واردات از هر کشور خارجی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم نفت به کوبا عرضه می‌کند، مالیات اضافی مبتنی بر ارزش بازار اعمال می‌کند.

در این بیانیه آمده است: «این اقدام، کمبود سوخت را در سراسر کوبا به شدت وخیم‌تر کرده و خدمات ضروری را به مرز فروپاشی کشانده است.» کارشناسان با تأکید بر این که توضیحی وجود ندارد که چگونه کوبا یک «تهدید غیرعادی و فوق‌العاده» برای امنیت ملی ایالات متحده محسوب می‌شود، افزودند: «در حالی که فرمان اجرائی مذکور به نگرانی‌های حقوق بشری در داخل کوبا اشاره می‌کند، اما در نظر نمی‌گیرد که چگونه خود این اقدام، که یک اقدام قهری یک‌جانبه است، مستقیماً به بهره‌مندی مردم کوبا از حقوق بشر آسیب می‌زند.»

در این بیانیه آمده است: «گزارش‌ها نشان می‌دهد کمبود سوخت مانع از رسیدن مردم به بیمارستان‌ها و رفتن کودکان به مدرسه می‌شود. سیستم بهداشت کوبا با انباشت بیش از ۹۶,۰۰۰ عمل جراحی معوق، از جمله ۱۱,۰۰۰ عمل کودکان، مواجه است، در حالی که تأخیر در برنامه ملی ایمن‌سازی، هزاران نوزاد را تحت تأثیر قرار داده است.»

کارشناسان افزودند: «فرمان اجرایی مذکور با محروم کردن یک جمعیت از انرژی مورد نیاز برای اداره خدمات ضروری، حق توسعه مردم کوبا را مختل کرده و حقوق آنها بر غذا، آموزش، بهداشت، آب و فاضلاب را تضعیف می‌کند. گرسنگی انرژی به عنوان یک ابزار قهرآمیز با هنجارهای بین‌المللی حقوق بشر ناسازگار است.»

کارشناسان با اشاره به ابراز نگرانی‌های پیشین خود در مورد اثرات سوء محاصره دیرینه بر حقوق مربوط به غذا و استاندارد مناسب زندگی، هشدار دادند که محاصره سوختی جدید، بر این آسیب‌ها می‌افزاید و مانع بزرگی برای توسعه کوبا محسوب می‌شود.

این بیانیه خاطر نشان کرد: «ادامه اقدامات قهری یک‌جانبه همچنین فرصتی را برای کوبا فراهم می‌کند تا مسیر انرژی تجدیدپذیر را در پیش گیرد.» **(سازمان ملل - ۱۷ اردیبهشت)**

نکته

محاصره اقتصادی آمریکا علیه کوبا که بیش از شش دهه ادامه دارد، به روشنی حقوق بشر مردم این کشور را نقض می‌کند و کارشناسان سازمان ملل آن را «اقدام قهری یک‌جانبه» و ناقض «حقوق بشر طیف گسترده‌ای» از کوبایی‌ها خوانده‌اند. گزارش مرکز پژوهش‌های اقتصادی و سیاسی (CEPR) در مه ۲۰۲۶ نشان می‌دهد که از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۵ نرخ مرگ و میر نوزادان در کوبا ۱۴۸ درصد افزایش یافته و کارشناسان این فاجعه انسانی را مستقیماً ناشی از تشدید تحریم‌ها می‌دانند. مجمع عمومی سازمان ملل متحد برای سی و سومین سال پیاپی با رأی ۱۶۵ کشور (در مقابل تنها ۷ رأی مخالف) این محاصره را محکوم کرده و خواستار پایان فوری آن شده است.

انتقاد کارشناسان سازمان ملل از واکنش «ناکافی» دولت‌ها به اتهامات قاچاق کودکان در پرونده اپستین

کارشناسان سازمان ملل خواستار اجرای عدالت و پاسخگویی در قبال اتهامات قاچاق انسان مندرج در «پرونده‌های اپستین» شدند و هشدار دادند که این افشاگری‌ها، تداوم خشونتِ نظام‌های قدرتِ مردسالار را آشکار می‌سازد.

در این بیانیه آمده است: «ما به شدت نگران اتهامات موجه موجود در "پرونده‌های اپستین" مبنی بر قاچاق سازمان‌یافته زنان و دختران جوان به منظور بهره‌کشی جنسی هستیم و خواستار انجام تحقیقی کامل و شفاف می‌باشیم. اتهامات مطرح‌شده در "پرونده‌های اپستین" سیاستمداران بلندپایه، شخصیت‌های عمومی، دیپلمات‌ها، رهبران تجاری جهانی و دانشگاهیان برجسته را متهم می‌سازد و شواهدی تکان‌دهنده از قاچاق دختران و زنان جوان از میان مرزهای بین‌المللی متعدد، به صورت مستمر در طول دهه‌ها، همراه با ناکامی‌های ویرانگر در پیشگیری، ناتوانی در شناسایی، یاری‌رسانی و حمایت از قربانیان و بازماندگان و نیز قصور در تحقیق و تعقیب قضایی مرتکبان ارائه می‌دهد.»

کارشناسان افزودند: «این که چنین قاچاق گسترده کودکان می‌توانسته در سطحی جهانی، با اتهام‌زنی به افراد مشهور متعدد در سطح جهان، تداوم یابد، تبعیض ریشه‌دار و خشونتِ نظام‌های قدرتِ مردسالار و ناکامی‌های فاحش در پاسخگویی را که به این نظام‌ها اجازه بقا می‌دهد، به وضوح نمایان می‌سازد. کالاسازی و بی‌رحمی نسبت به بدن زنان و دختران جوان که در گزارش‌های رسانه‌ای آشکار شده، و انتشار تصاویر بدون چهره از کودکان در موقعیت‌های به غایت درمانده و آسیب‌پذیر، باید پاسخ داده شود. زندگی‌ها و دوران کودکی زنان و دختران جوان بی‌شماری ویران گشته است، لیکن بازماندگان به طور جمعی و شجاعانه خواستار اقدام فوری و اجرای قانون حقوق بشر، بدون هیچ‌گونه استثنائی، می‌باشند.»

این بیانیه با تاکید بر این که قاچاق کودکان و زنان جوان جرمی کیفری سنگین و نقضی فاحش از حقوق بشر است، می‌افزاید: «ما عمیقاً نگرانیم که واکنش دولت‌ها و مقامات مجری قانون کاملاً ناکافی، و نامتناسب با فوریت و وخامت جرایم ادعایی و رنج قربانیان و بازماندگان، بوده است. ناکامی در تضمین پاسخگویی، فرهنگی از مصونیت از مجازات را تداوم می‌بخشد که به‌طور نامتناسبی به زنان و دختران آسیب می‌رساند و وعده حمایت برابر تحت قوانین بین‌المللی حقوق بشر را تضعیف می‌کند.»

کارشناسان سازمان ملل با بیان این که قاچاق کودکان به منظور بهره‌کشی جنسی، دوران کودکی را ویران می‌سازد و پیامدهای بلندمدت ویرانگری بر زندگی، بقا و سلامت کودکان دارد، تصریح کردند: «به دولت‌ها یادآور می‌شویم که آنان تعهدی ایجابی، مبتنی بر حقوق بین‌الملل، برای جلوگیری از قاچاق اشخاص به منظور بهره‌کشی جنسی و نیز برای شناسایی، یاری‌رسانی و حمایت از قربانیان قاچاق دارند.»

آنها افزودند: «اکنون که توجه بین‌المللی رو به کاهش است، تعهد دولت‌ها را به تضمین دسترسی مؤثر قربانیان و بازماندگان به عدالت، از جمله ارائه معاضدت حقوقی، و تعهد به حصول اطمینان از متناسب، بازدارنده و مؤثر بودن تحریم‌ها، با در نظر گرفتن ماهیت مشدده قاچاق کودکان و حقوق تمامی قربانیان و بازماندگان برای برخورداری از راه‌حل‌های جبرانی مؤثر، از جمله جبران خسارت، یادآوری می‌نماییم. دولت‌ها باید به‌طور مساوی به تعهدات خود برای تضمین برابری و عدم تبعیض عمل کنند، ناکامی‌ها در پاسخگویی در پرونده‌های خشونت مبتنی بر جنسیت و قاچاق زنان و دختران، صرفاً شکست در عدالت کیفری نیستند؛ آن‌ها منعکس‌کننده و تقویت‌کننده تبعیض ساختاری هستند که حقوق بین‌الملل بشر صراحتاً آن را منع کرده است.»

در ادامه این بیانیه آمده است: «قربانیان و بازماندگان باید در مرکز پاسخ‌های مؤثر آگاه از تروما و حساس به جنسیت به قاچاق اشخاص قرار گیرند. [دولت‌ها] باید کمک‌های پزشکی، از جمله خدمات بهداشت باروری و جنسی، کمک‌های روانی-اجتماعی و اقدامات بلندمدت برای شمول اجتماعی و بهبودی را تضمین نمایند. یادآور می‌شویم که پاسخگویی پیش و بیش از هر چیز مستلزم آن است که کرامت بازمانده حفظ شود و تأکید می‌نماییم که پاسخگویی چندبعدی و فردی است و باید حقوق، نیازها و خواسته‌های بازماندگان را منعکس سازد.»

این کارشناسان در خاتمه خاطرنشان کردند: «ما باید از گزارش‌رسانی صرف رسانه‌ای فراتر رفته و به‌سوی اقدام مؤثر، پاسخگویی و اتخاذ تدابیر فوری برای تضمین دسترسی به عدالت، جبران‌های تحول‌آفرین بازمانده‌محور، تضمین‌های عدم تکرار، و حقیقت‌یابی حرکت کنیم و ضایعه روانی و خشونت شدیدی که تحمل شده و ماهیت نظام‌مند و گسترده نقض‌های فاحش حقوق بشر که رخ داده را لحاظ نماییم. دولت‌ها تعهد به اقدام دارند و این تعهد مدت‌هاست که معوق مانده است.» (سازمان ملل - ۲۷ فروردین)

نکته

دولت آمریکا در پرونده جفری اپستین، با وجود تصویب قانون «قانون شفافیت پرونده‌های اپستین» در نوامبر ۲۰۲۵، در اجرای عدالت و شفاف‌سازی کامل درمانده و ناتوان عمل کرده است. وزارت دادگستری آمریکا اذعان داشته که از میان ۶ میلیون صفحه سند «به‌طور بالقوه پاسخگو» در این پرونده، تنها ۳.۵ میلیون صفحه را منتشر کرده و تکلیف میلیون‌ها سند دیگر همچنان نامشخص است. عدم پیگیری قضایی مؤثر، عدم شفافیت در اسناد، و محافظت ضمنی از همدستان ثروتمند اپستین، ناکارآمدی سیستم قضایی آمریکا در برابر جرایم جنسی سازمان‌یافته و نفوذ نخبگان را به وضوح نشان می‌دهد.

انتقاد شدید کمیته سازمان ملل از هلند

برای نقض حقوق یک کودک

کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد اعلام کرد که پادشاهی هلند با جمع‌آوری مواد سلولی و ذخیره‌سازی پروفایل دی‌ان‌ای یک کودک پس از محکومیت او در سن ۱۴ سالگی به اتهام جرائم مرتبط با سرقت، حق حریم خصوصی وی را نقض کرده است.

این کمیته دیدگاه‌های خود را پس از بررسی شکایت فردی به نام «جی.تی.وی.بی» منتشر کرد؛ یک شهروند هلندی که توسط دادگاه اطفال محکوم و به ۴۰ ساعت خدمات عمومی محکوم شده بود که نیمی از آن تعلیق شده بود. طبق قوانین هلند، دستور انجام آزمایش دی‌ان‌ای برای افرادی که محکوم به مجازات‌های خاصی می‌شدند به‌طور خودکار صادر می‌شد و قانون میان بزرگسالان و کودکان تفاوتی قائل نمی‌شد. بر همین اساس، پس از این محکومیت، دادستان عمومی به‌طور خودکار دستور جمع‌آوری نمونه سلولی شاکی را برای آزمایش دی‌ان‌ای صادر کرد و پروفایل دی‌ان‌ای او پردازش و در بانک ملی دی‌ان‌ای ذخیره شد؛ بانکی که این پروفایل‌ها در آن می‌توانستند تا ۳۰ سال در مواردی که جدی تلقی می‌شوند، نگهداری شوند.

شاکی این دستور آزمایش دی‌ان‌ای را در دادگاه‌های داخلی به چالش کشید و استدلال کرد که این اقدام با توجه به سن او، ماهیت جرائم و مجازات تعیین‌شده، نامتناسب بوده است. اعتراض او رد شد.

هلن تیگروودجا، نایب‌رئیس کمیته، گفت: «کودکان از نظر رشد جسمی و روانی و همچنین نیازهای عاطفی و آموزشی، با بزرگسالان تفاوت دارند. به همین دلیل، در نظام عدالت اطفال، منافع عالیه آن‌ها باید یک ملاحظه اولیه باشد و باید به حمایت از حریم خصوصی آن‌ها توجه ویژه‌ای شود. در پرونده حاضر، حمایت از حریم خصوصی جی.تی.وی.بی که به‌عنوان یک کودک برای یک جرم خفیف محکوم شده بود، با منافع عالیه او همخوانی نداشت و پادمان‌های حقوق او کافی نبودند.»

کمیته تأیید کرد که جمع‌آوری و نگهداری دی‌ان‌ای می‌تواند اهداف مشروعی را در حوزه عدالت کیفری دنبال کند و این اقدام طبق قوانین هلند قانونی است. با این حال، این کمیته یادآور شد که قانونی بودن و مشروعیت چنین اقدامی کافی نیست و هرگونه مداخله در حریم خصوصی باید با توجه به شرایط هر پرونده، معقول، ضروری و متناسب باشد، به‌ویژه زمانی که مجرم یک کودک است.

با اعمال این اصول، کمیته تشخیص داد که پردازش و ذخیره‌سازی پروفایل دی‌ان‌ای شاکی، با توجه به سن او در زمان ارتکاب جرائم، ماهیت مجازات تعیین‌شده و دوره بیش از حد طولانی نگهداری، متناسب نبوده است. این کمیته نتیجه گرفت که مداخله در حریم خصوصی شاکی خودسرانه بوده و میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی را که در برابر مداخله خودسرانه یا غیرقانونی در حق حریم خصوصی حمایت می‌کند، نقض کرده است.

تیگروودجا گفت: «کودکانی که با قانون مواجه می‌شوند، مستحق حمایت ویژه هستند. نظام نگهداری دی‌ان‌ای نباید بدون یک ارزیابی فردی و دقیق از ضرورت و تناسب اقدامات جمع‌آوری و ذخیره‌سازی، با کودکان همانند بزرگسالان رفتار کنند.»

کمیته از دولت عضو خواست که برای شاکی یک جبران مؤثر فراهم کند؛ شامل پرداخت غرامت کافی برای خسارات معنوی و مادی، بازپرداخت هرگونه هزینه دادرسی و هزینه‌های حقوقی، و حذف پروفایل دی‌ان‌ای و داده‌های مربوط به آن از بانک ملی دی‌ان‌ای.

همچنین از هلند خواسته شد که اقدامات قانونی و عملی برای جلوگیری از نقض‌های مشابه در آینده اتخاذ کند و ظرف ۱۸۰ روز درباره گام‌های برداشته‌شده برای اجرای دیدگاه‌های کمیته گزارش دهد. (سازمان ملل - ۲۹ اردیبهشت)

نکته

نقض حقوق کودکان در هلند مسبق به سابقه است. گزارش وزارت خارجه آمریکا در سال ۲۰۲۵ به کمبودهای هلند در شناسایی قربانیان کودک قاچاق انسان، به‌ویژه کودکان پناهجوی بدون همراه، اشاره کرده و هشدار داده که این کودکان پس از ورود اغلب در سیستم پناهندگی ناپدید می‌شوند. گزارش‌های رسمی و اظهارات مارگریت کالوربوئر، بازرس کودکان هلند، نشان می‌دهد که هزاران کودک پناهجو در مراکز اضطراری با جابجایی مکرر، کمبود امکانات و شرایط نامناسب مواجه هستند که بر سلامت روانی و رشد آن‌ها تأثیر منفی گذاشته است.

هشدار کمیته سازمان ملل به فرانسه درباره تضعیف حق تعیین سرنوشت مردم بومی کاناک

کمیته سازمان ملل برای رفع تبعیض نژادی هشدار داد که فرانسه باید اطمینان حاصل کند اصلاحات سیاسی و قانون اساسی مربوط به نیوکالدونیا تنها با مشارکت مؤثر مردم بومی کاناک و بر اساس رضایت آزاد، پیش آگاهانه و آگاهانه آنان پیش رود.

این کمیته که بر اساس رویه هشدار زودهنگام و اقدام فوری خود عمل می‌کند، از فرانسه خواست تا تضمین کند هرگونه اقدام قانونی، قانون اساسی یا اداری مربوط به فرآیند استعمارزدایی و تعیین سرنوشت نیوکالدونیا، مشمول مشورت‌هایی مؤثر، شفاف و با حسن نیت با نهادهای نمایندگی مردم بومی کاناک باشد. کمیته هشدار داد که ابتکارات اخیر برای تغییر چارچوب سیاسی ایجادشده توسط پیمان نومئا، می‌تواند تضمین‌های کلیدی تعبیه‌شده در این پیمان، از جمله اصل «بازگشت‌ناپذیری» و همچنین فرآیند تعیین سرنوشت نیوکالدونیا را تضعیف کند. پیمان نومئا که در سال ۱۹۹۸ امضا شد، چارچوب فرآیند تدریجی استعمارزدایی نیوکالدونیا از جمله به رسمیت شناختن هویت کاناک، خودمختاری بیشتر و مسیری برای مردم نیوکالدونیا جهت تصمیم‌گیری در مورد آینده سیاسی خود را ایجاد کرد.

کمیته گفت این ابتکارات می‌تواند بر بهره‌مندی مردم بومی کاناک از حقوق محافظت‌شده تحت کنوانسیون، «به ویژه حق مشارکت سیاسی»، تأثیر منفی بگذارد. کمیته افزود که اصلاحات سیاسی مؤثر بر حقوق و منافع مردم بومی کاناک، ظاهراً بدون مشورت قبلی یا مشارکت مؤثر آنان، «به ویژه با کنار گذاشتن سنای عرفی نیوکالدونیا و شوراهای عرفی هشت منطقه عرفی» آغاز شده است.

این کمیته با نگرانی خاطر نشان کرد که فرآیندی که اکنون توسط دولت فرانسه ترویج می‌شود، دیگر یک مذاکره چندجانبه شامل مردم نیوکالدونیا نخواهد بود. کمیته از فرانسه خواست تا اقدامات فوری و مشخصی برای تضمین مشارکت مؤثر مردم بومی کاناک در امور عمومی، اطمینان از اینکه اصلاحات مشارکت سیاسی آنان را در سطحی برابر تقویت می‌کند، و اینکه هر اصلاحی که بر حقوق آنان تأثیر می‌گذارد، مشمول «گفتگوی فراگیر و مشارکتی» با نهادهای نمایندگی آنان شود، انجام دهد. همچنین خواستار آن شد که هرگونه اقدام مرتبط با فرآیند استعمارزدایی و تعیین سرنوشت نیوکالدونیا مبتنی بر مشورت‌هایی باشد که «با هدف جلب رضایت آزاد، پیش آگاهانه و آگاهانه آنان» انجام می‌شود.

کمیته همچنین نگرانی عمیق خود را در مورد اتهامات استفاده بیش از حد و نامتناسب از زور، از جمله نیروی مرگبار، توسط نیروهای انتظامی در جریان تظاهرات مه ۲۰۲۴ مرتبط با اصلاحات ابراز داشت. همچنین در مورد گزارش‌هایی که حاکی از انتقال بدون رضایت چندین مدافع حقوق بشر کاناک مرتبط با جنبش استقلال‌خواهی به زندان‌های سرزمین اصلی فرانسه است، ابراز نگرانی کرد.

این کمیته از فرانسه خواست تا اطمینان حاصل کند که همه موارد ادعایی استفاده بیش از حد از زور از ماه مه ۲۰۲۴ به سرعت، مستقل و مؤثر بررسی می‌شوند، افراد مسئول در صورت لزوم تحت تعقیب و مجازات قرار می‌گیرند و قربانیان غرامت کامل دریافت می‌کنند. (سازمان ملل - ۱۷ اردیبهشت)

نکته

فرانسه با اعمال سیاست‌های همسان‌سازی اجباری، نقض حق مشارکت سیاسی و استفاده از نیروی نظامی، حقوق بومیان را در سرزمین‌های فرادریایی خود نقض کرده است. کمیسیون ملی مشورتی حقوق بشر فرانسه در گزارش ژانویه ۲۰۲۶ خشونت نیروهای دولتی علیه مردم کاناک را «سیستماتیک» و «نقض آشکار حقوق بشر» توصیف کرد. مستندی در ژوئیه ۲۰۲۵ افشا کرد که در گویان فرانسه، حدود ۲,۰۰۰ کودک بومی بین سال‌های ۱۹۳۰ تا ۲۰۲۳ از خانواده‌هایشان جدا شده و در مدارس شبانه‌روزی کاتولیک به اجبار به فرهنگ فرانسوی همسان‌سازی می‌شدند. محققان حقوقی در مطالعه‌ای در اکتبر ۲۰۲۳ گزارش دادند که بومیان گویان با نقض مکرر حق‌های مدنی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی از جمله محرومیت از دسترسی به زمین‌های اجدادی، عدم مشارکت در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و نبود دسترسی به خدمات پایه در مناطق داخلی مواجه هستند.

سازمان ملل: سوئد با اخراج کودک دارای معلولیت شدید حقوق او را نقض کرد

کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد اعلام کرد که سوئد با اخراج یک کودک آلبانیایی مبتلا به معلولیت‌های شدید به آلبانی، بدون اینکه اطمینان حاصل کند او به درمان‌های ضروری پزشکی دسترسی مؤثر دارد، حق حیات و ممنوعیت شکنجه و رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز را نقض کرده است.

کمیته امروز پس از بررسی شکایت کودک آلبانیایی دارای معلولیت شدید که بیماری‌های پیچیده‌ای از جمله اوتیسم، اختلال شدید رشد روانی، فلج مغزی دوطرفه اسپاستیک، هیدروسفالی (آب آوردن مغز) و صرع برای او تشخیص داده شده، تصمیم خود را منتشر کرد. او و خانواده‌اش در سال ۲۰۱۲ برای دریافت حمایت و مراقبت پزشکی به سوئد رفتند، اما پس از سال‌ها درخواست پناهندگی و تجدیدنظر ناموفق، اولین بار در سال ۲۰۱۶ و وقتی ۱۰ سال داشت، و بار دوم در سال ۲۰۱۹ وقتی ۱۴ ساله بود، به آلبانی اخراج شدند.

«وفاء بسیم»، نایب‌رئیس کمیته، گفت: «پیش از اخراج یک کودک دارای معلولیت‌های شدید و پیچیده و شرایط پزشکی تهدیدکننده حیات، کشورها باید ارزیابی دقیق و شخصی‌شده انجام دهند و اطمینان حاصل کنند که درمان و داروی ضروری در کشور مقصد واقعاً در دسترس و موجود است.»

کمیته یادآوری کرد که کشورها نباید فردی را اخراج، استرداد یا به هر طریق دیگر منتقل کنند، وقتی دلایل قاطعانه‌ای وجود دارد که خطر واقعی آسیب جبران‌ناپذیر در کشور مقصد محتمل است. کمیته تأکید کرد که چنین خطری باید شخصی باشد و از طریق ارزیابی فردی از شرایط آن شخص سنجیده شود. همچنین یادآوری کرد که افراد دارای معلولیت مستحق اقدامات ویژه حمایتی هستند و منافع عالی کودک باید در تمام تصمیم‌هایی که کودکان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، یک اولویت اصلی باشد.

کمیته اشاره کرد که مقامات مهاجرتی سوئد در تأیید کافی گواهی‌های پزشکی ارائه‌شده توسط فرد مذکور در طول مراحل داخلی قصور کردند. این گواهی‌ها نشان می‌داد که او به یک شنت حیاتی (لوله کاشت شده برای تخلیه مایع مغز) و مراقبت‌های تخصصی منظم وابسته است که بدون آنها زندگی‌اش در معرض خطر قرار می‌گیرد، و همچنین مراقبت‌های پزشکی ضروری در آلبانی در دسترس نیست. کمیته به ادعای او اشاره کرد که پس از اخراج خانواده در سال ۲۰۱۶، یک بیمارستان در تیرانا (پایتخت آلبانی) از درمان او امتناع کرد، زیرا نیازهایش بیش از حد پیچیده تشخیص داده شده بود، و اینکه پس از اخراج دوم در سال ۲۰۱۹، او مجبور شد به داروی صرعی متکی باشد که از طریق یک سازمان مردم‌نهاد از سوئد برای او فرستاده می‌شد.

بسیم گفت: «در چنین پرونده‌ای که به شدت جدی است، کشورها باید بیش از بررسی‌های معمولی انجام دهند. آنها باید قبل از اخراج، به دقت ارزیابی کنند که آیا فرد واقعاً به مراقبت‌ها و داروهای ضروری پزشکی دسترسی واقعی و مؤثر خواهد داشت یا خیر.»

کمیته تشخیص داد که مقامات سوئدی با قصور در تأیید این که کودک کذکور، پیش از اخراج، واقعاً به داروها و مراقبت‌های پزشکی ضروری در آلبانی دسترسی خواهد داشت، او را در معرض خطر واقعی آسیب جبران‌ناپذیر قرار دادند و به حق حیات و حق او برای آزادی از شکنجه یا رفتار ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز نقض کرده‌اند.

از آنجایی که این کودک در حال حاضر با دستور اخراج جدیدی مواجه است، کمیته از سوئد خواست که درخواست‌های پناهندگی یا مجوز اقامت او را با در نظر گرفتن تعهداتش تحت این میثاق بازمینی کند و غرامت مناسبی به وی بپردازد. (سازمان ملل - ۷ اردیبهشت)

نکته

با وجود ادعای سوئد در خصوص بالا بودن شاخص‌های رفاهی، گزارش‌های رسمی و بین‌المللی در سال‌های اخیر مواردی از نقض حقوق کودکان و نگرانی‌های حقوق بشری را ثبت کرده‌اند. گزارش سالانه بازرسی کودکان سوئد در سال ۲۰۲۵ که بر پایه ۸۸ مصاحبه عمیق و پاسخ‌های ۵۴۳ کودک و نوجوان بازداشت‌شده تهیه شد، نتیجه گرفت که نهادهای دولتی در حمایت از کودکان آسیب‌پذیر شکست خورده‌اند و بسیاری از این کودکان از خشونت، ناامنی و شرایط نامناسب نگهداری خبر داده‌اند. افزون بر این، یک کمیسیون مستقل دولتی در سال ۲۰۲۵ اعلام کرد که در روند فرزندخواندگی‌های بین‌المللی به سوئد طی چند دهه، موارد تأییدشده‌ای از قاچاق کودک، اسناد جعلی و انتقال کودکان بدون رضایت آگاهانه والدین رخ داده و این اقدامات را نقض حقوق بشر توصیف کرد.

ثبت ده‌ها مورد خشونت جنسی علیه بازداشت‌شدگان فلسطینی در گزارش جدید سازمان ملل

گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور شکنجه، در تازه‌ترین گزارش خود که شامل مجموعه قابل‌توجهی از اتهامات شکنجه، از جمله خشونت جنسی و سایر سوءرفتارهای جدی، علیه مقامات رژیم صهیونیستی است، از این رژیم خواست قوانین، سیاست‌ها و رویه‌های بازداشت خود را بازبینی و اصلاح کند. «آلیس جیل ادواردز»، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات‌های بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز، تصریح کرد: «تدابیر اضطراری که پس از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ معرفی شد، بازداشت‌شدگان فلسطینی را در معرض شکنجه، مرگ‌های بالقوه غیرقانونی، بازداشت انفرادی و شرایط تحقیرآمیز قرار داد.»

وی افزود: «به باور من، شمار و شدت وحشیانه این اتهامات، بی‌اعتنایی فاحش اسرائیل به وظیفه‌اش در رفتار انسانی و بدون تبعیض با تمامی بازداشت‌شدگان را به تصویر می‌کشد و این امر، شکنجه و بدرفتاری را تشویق، تحمل و تأیید کرده است؛ گاه با حمایت در سطوح وزارتی و اجرایی.» تحقیقات وی ۵۲ مورد از اشکال مختلف شکنجه یا سایر بدرفتاری‌ها، و ۳۳ مورد دیگر از شکنجه جنسی و سایر بدرفتاری‌های جنسی را ثبت کرده است. بسیاری از افراد گزارش داده‌اند که تحت اشکال متعددی از سوءاستفاده قرار گرفته‌اند. این اتهامات تکان‌دهنده شامل ضرب‌و‌شتم شدید، قرار دادن در وضعیت‌های تنش‌زا، غل و زنجیرهای بیش از حد، شوک الکتریکی، محرومیت از خواب، سوءتغذیه و گرسنگی، بازداشت انفرادی طولانی‌مدت، و شرایط غیرانسانی و تحقیرآمیز با مشخصه‌های ازدحام جمعیت، شرایط غیربهداشتی و شیوع بیماری‌ها، عدم دسترسی به مراقبت‌های پزشکی، و نبود نور خورشید و تهویه بوده است.

در این گزارش آمده است: «اتهامات شکنجه جنسی شامل یک مورد تجاوز مکرر مقعدی و واژینال، و دو مورد تجاوز با اشیاء می‌شود. یازده بازداشت‌شده مرد ضرب‌و‌شتم، گرفتن، شوک الکتریکی و حمله با سگ‌ها به اندام تناسلی خود را گزارش کرده‌اند. همچنین بازرسی‌های بدنی تحقیرآمیز و موهن، از جمله خیره شدن جنسی و ارباب بازداشت‌شدگان زن و مرد، ثبت شده است.»

به گفته این گزارشگر، گزارش‌ها از دست کم ۹۴ مرگ در بازداشت از اکتبر ۲۰۲۳ که مورد تحقیق قرار نگرفته‌اند، زنگ‌های هشدار را با شدت بیشتری به صدا درآورده است. معاینات پس از مرگ در تعدادی از این موارد، شکستگی‌های متعدد دنده، خونریزی‌های پوستی و اندام‌های داخلی، و پارگی اندام‌های درون شکمی را نشان داده است. گزارش شده که یک کودک نیز در میان جانبازان است.

ادواردز تأکید کرد: «این شهادت‌ها عمیقاً ناراحت‌کننده هستند. پشت هر اتهامی، انسانی قرار دارد که کاملاً به کسانی وابسته بوده که بر او قدرت اعمال می‌کرده‌اند. ممنوعیت مطلق شکنجه دقیقاً برای چنین لحظاتی وضع شده است؛ زمانی که قانون، خویشترنداری و انسانیت بیش از هر زمان دیگری مورد نیاز است. این اتهامات نیازمند تحقیقات کامل، مستقل و شفاف و پاسخگویی در مواردی است که نقض حقوق محرز می‌شود.»

ارزیابی‌های گزارشگر ویژه بر اساس اطلاعات دریافت و گردآوری‌شده در مورد رویه‌های بازداشت و نحوه رفتار با فلسطینیان محروم از آزادی است که در برابر هنجارهای پذیرفته‌شده جهانی منع شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها، طبق مواد ۱ و ۱۶ کنوانسیون منع شکنجه و ذیل قوانین درگیری‌های مسلحانه، سنجیده شده است. تعدادی از این اتهامات که از منابع مستقل به دست آمده‌اند، توسط دادگاه‌های خود اسرائیل یا نهادهای عمومی مستقل نیز تأیید شده‌اند.

او گفت: «تقاضای جدی در روند رسیدگی به تحقیقات، این دیدگاه را تقویت می‌کند که مصونیت از مجازات در اسرائیل رواج دارد.»

بر اساس این گزارش، از ۱۶۸۰ شکایت ثبت‌شده علیه سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل، هیچ‌یک به کیفرخواست منجر نشده است. او همچنین اشاره کرد که از تنها ۵۲ پرونده تحت بررسی توسط واحد تحقیقات جنایی پلیس نظامی، فقط تعداد انگشت‌شماری پیگیری شده است. او به‌طور مشخص خواستار شفاف‌سازی درباره تصمیم دادستان نظامی در ۱۲ مارس ۲۰۲۶ برای لغو اتهامات در پرونده‌ای مربوط به تجاوز ادعایی به یک بازداشت‌شده فلسطینی شد؛ پرونده‌ای که پیشتر توسط خود گزارشگر ویژه مطرح شده بود.

ادواردز گفت: «من به مقامات در تمام سطوح یادآوری می‌کنم که شکنجه یک جنایت بین‌المللی است که در برابر آن هیچ عفو یا مصونیتی مجاز نیست. با استناد به دفاعیه "دستور مافوق" نمی‌توان از مسئولیت فردی شانه خالی کرد. هرگز نباید بر مقامات فشاری برای مشارکت در رفتار مجرمانه وارد شود. اگر رویه گذشته نشان‌دهنده رفتار آینده باشد، وضعیت داخل زندان‌ها و بازداشتگاه‌های اسرائیل نیازمند اقدام اصلاحی فوری است. دستورالعمل‌ها و سیاست‌ها، اگر در عمل اجرا نشوند، ارزش چندانی ندارند.»

طبق این بیانیه، در زمان ارسال این گزارش، بیش از ۹۰۰۰ فلسطینی در بازداشت اسرائیل به سر می‌بردند که ۴۰ درصد آن‌ها در بازداشت موقت اداری بودند؛ متشکل از حدود ۳۲۰۰ فلسطینی از کرانه باختری و ۱۳۰۰ فلسطینی ساکن غزه که به‌عنوان «نظامیان غیرقانونی» نگهداری می‌شوند. تخمین زده می‌شود که ۲۲۰۰ زندانی نیز به‌عنوان محکوم‌علیه در حبس بودند.

گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات‌های بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز، در ادامه اذعان داشت: «من فراخوان خود را برای آزادی تمامی فلسطینیانی که خودسرانه بازداشت شده‌اند یا پیگرد قضایی سریع آن‌ها در دادرسی‌های عادلانه تکرار می‌کنم.» **(سازمان ملل - ۲۹ اردیبهشت)**

نکته

وضعیت شکنجه در زندان‌های رژیم صهیونیستی به حدی است که حتی سازمان اطلاعات مرکزی این رژیم برای حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی (بشلم) در گزارش ژانویه ۲۰۲۶ با عنوان «جهنم زنده: سیستم زندان‌های اسرائیل به عنوان شبکه‌ای از اردوگاه‌های شکنجه» فاش کرد که خشونت سازمان‌یافته شامل شوک الکتریکی، استفاده از گاز اشک‌آور و نارنجک‌های شوکی، سوزاندن یا ته سیگار یا ریختن مایعات جوشان، ضرب و شتم با باتوم، و تجاوز جنسی با اشیاء مختلف می‌شود. بر اساس گزارش پزشکان حقوق بشر اسرائیل (PHRI) در نوامبر ۲۰۲۵، دست کم ۹۴ زندانی فلسطینی در بازداشتگاه‌های اسرائیل در کمتر از دو سال جان خود را از دست داده‌اند که افزایشی ۲۰۰ درصدی را نشان می‌دهد.

انتقاد شدید سازمان ملل از تاسیس دادگاه نظامی ویژه علیه فلسطینیان

«ولکر تورک»، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل، خواستار لغو قانونی شد که توسط کنست رژیم صهیونیستی برای تاسیس یک دادگاه نظامی ویژه به منظور محاکمه فلسطینیانی که به ارتباط با حملات ۷ اکتبر ۲۰۲۳ متهم می‌شوند، تصویب شده است. این دادگاه جدید که منحصراً بر فلسطینیان متمرکز است، صلاحیت رسیدگی به مسئولیت کیفیت احتمالی دیگران در قبال آن رویدادها را نخواهد داشت، و همچنین صلاحیت رسیدگی به جنایات ادعایی نیروهای صهیونیست در سرزمین‌های فلسطینی اشغالی را چه در آن زمان و چه پس از آن نخواهد داشت.

کمیسیون عالی حقوق بشر سازمان ملل گفت: «این قانون به ناچار به نهادینه شدن عدالت یک‌سویه و تبعیض علیه فلسطینیان منجر خواهد شد، که به نفع هیچ کسی نیست و با حقوق بین‌الملل بشر در تضاد است. این قانون با معرفی محاکمات دسته‌جمعی، به فرسایش بیشتر تضمین‌های دادرسی عادلانه دامن می‌زند؛ چراکه محاکمات دسته‌جمعی به جای تکیه بر شواهد و مدارک دال بر اعمال مجرمانه فردی، بر فرض گناه جمعی استوار بوده و اصل برائت (فرض بی‌گناهی) را تضعیف می‌کنند.»

به گفته وی، نگرانی‌های جدی وجود دارد که این دادگاه ممکن است پذیرش ادله‌ای را که از طریق اجبار و تحت فشار به دست آمده‌اند، که ناقض قوانین بین‌المللی است، مجاز بداند.

تورک تصریح کرد: «مجازات اجباری اعدام امری وحشتناک است و برای فلسطینیانی که طبق این قانون محکوم می‌شوند، خطر یک بی‌عدالتی جبران‌ناپذیر قضایی را به همراه دارد. اعمال این مجازات برای ساکنان سرزمین‌های فلسطینی اشغالی، ناقض تضمین‌های روشن و بدون ابهام دادرسی عادلانه مندرج در حقوق بین‌الملل بشردوستانه است و در نتیجه جنایت جنگی محسوب می‌شود.»

کمیسیون عالی حقوق بشر سازمان ملل در پایان تأکید کرد: «این قانون باید لغو شود.» (سازمان ملل - ۲۳ اردیبهشت)

نکته

یکی از موضوعاتی که نهادهای حقوق بشری درباره آن اتفاق نظر دارند، اعمال نظام قضایی دوگانه در کرانه باختری است؛ به گونه‌ای که فلسطینیان ساکن مناطق اشغالی عمدتاً در دادگاه‌های نظامی رژیم صهیونیستی محاکمه می‌شوند، در حالی که شهرک‌نشینان صهیونیست ساکن همان مناطق، تحت نظام قضایی مدنی رژیم صهیونیستی قرار دارند. سازمان‌های حقوق بشری این وضعیت را ناقض اصول برابری در برابر قانون و دادرسی عادلانه دانسته‌اند.

سازمان ملل حملات رژیم صهیونیستی علیه ناوگان صمود را محکوم کرد

جمعی از کارشناسان سازمان ملل با محکوم کردن حملات علیه غیرنظامیانی که در تلاش برای شکستن محاصره غزه و رساندن کمک‌های بشردوستانه ضروری هستند، خواستار آزادی فوری فعالان ناوگان جهانی «صمود» شدند که به‌طور غیرقانونی در آب‌های بین‌المللی بازداشت شده‌اند.

کارشناسان گفتند: «ما عمیقاً نگران بازداشت در آب‌های بین‌المللی و گزارش‌های مربوط به بدرفتاری شدید با این فعالان هستیم. حمله به یک کاروان غیرنظامی که درگیر یک مأموریت بشردوستانه و کاملاً صلح‌آمیز برای رساندن کالاهای حیاتی به مردم فلسطین بود، گواه دیگری است بر این که اسرائیل مصمم است سیاست نسل‌کشی خود را برای خفه کردن جمعیت غزه به هر وسیله ممکن ادامه دهد.»

در ۲۹ آوریل (۹ اردیبهشت)، در آب‌های بین‌المللی و در فاصله ۵۰۰ مایل دریایی از سواحل سرزمین‌های اشغالی، نیروهای اسرائیلی ۲۲ فروند قایق حامل کمک‌های بشردوستانه را به مقصد نوار محاصره‌شده غزه، به‌طور غیرقانونی متوقف و ۱۸۰ غیرنظامی را بازداشت کردند.

در بیانیه کارشناسان سازمان ملل آمده است: «این اقدامات نقض آشکار قوانین بین‌المللی، از جمله کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاهای است. علیرغم این که کاروان در منطقه جستجو و نجات یونان قرار داشت، گارد ساحلی یونان به درخواست‌های مکرر خدمه کاروان برای کمک پاسخ نداد و اجازه داد نیروهای اسرائیلی وارد عمل شوند.»

کارشناسان افزودند: «راحتی و سادگی علنی انجام این اقدامات از سوی اسرائیل، نگرانی‌هایی را در مورد همدستی احتمالی دولت‌های اروپایی ایجاد می‌کند.» گزارش‌ها حاکی از آن است که یکی از شناورها مورد خرابکاری قرار گرفته و با سرنشینان خود در دریا رها شده است. بازداشت‌شدگان بعداً در کِرت آزاد شدند و دست‌کم ۳۵ نفر از آنان از بدرفتاری شدید و تعرض جنسی خبر داده‌اند که ممکن است مصداق شکنجه، رفتار غیرانسانی و تحقیرآمیز باشد. در همین حال، «تیاگو آویلا»، شهروند برزیل، و «سیف ابو کشک»، شهروند اسپانیایی-سوئدی، به‌طور غیرقانونی به اسرائیل منتقل شده‌اند و در آنجا به‌طور خودسرانه بازداشت شده‌اند. به گفته کارشناسان، به نظر می‌رسد این دو نفر در انزوا و تحت شرایط سخت نگهداری می‌شوند. آنان در اعتراض به این وضعیت، دست به اعتصاب غذا زده‌اند.

کارشناسان گفتند: «بازداشت آنان هم از نظر شرایط دستگیری و هم از نظر اتهامات مطرح‌شده، غیرقانونی است.» کارشناسان به‌ویژه نگران شرایط وحشیانه‌ای هستند که از مدت‌ها پیش بر زندانیان فلسطینی تحمیل شده است. در حال حاضر بیش از ۹۰۰۰ فلسطینی توسط نیروهای اسرائیلی در شرایطی بازداشت شده‌اند که مصداق شکنجه و سایر رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز است. آنان خواستار آزادی فوری همه افرادی شدند که به‌طور خودسرانه بازداشت شده‌اند.

کارشناسان با اشاره به شرایط اسفبار غزه تصریح کردند: «اسرائیل به عنوان یکی از امضاکنندگان کنوانسیون چهارم ژنو، باید اجازه و تسهیل ارسال کمک‌های بشردوستانه به ساکنان غزه را بدهد. گرسنگی دادن به غیرنظامیان به عنوان روشی برای جنگ، غیرقانونی است.»

آنان از دولت‌ها خواستند تا حملات به کشتی‌های غیرنظامی را بدون قید و شرط محکوم کنند، اقدامات فوری برای آزادی افراد بازداشت‌شده غیرقانونی به عمل آورند و اطمینان حاصل کنند که اسرائیل برای نقض‌های خود غرامت می‌پردازد.

کارشناسان گفتند: «وقتی جامعه بین‌المللی در تضمین ارسال کمک‌های بشردوستانه ناکام ماند، جامعه مدنی جهانی دست به کار شد. دولت‌ها باید اقدامات لازم را برای جلوگیری از نسل‌کشی و حمایت از تمام تلاش‌ها برای رساندن کمک به مردم فلسطین انجام دهند.» (سازمان ملل - ۱۸ اردیبهشت)

نکته

رژیم صهیونیستی در برخورد با ناوگان‌های آزادی همچون «ناوگان جهانی صمود» مرتکب اقدامات غیرقانونی و نقض آشکار حقوق بین‌الملل شده است. ناوگان صمود که حامل ۴۲۸ فعال حقوق بشری از ۴۴ کشور جهان و محموله کمک‌های بشردوستانه برای شکستن محاصره غیرقانونی نوار غزه بود، در آب‌های بین‌المللی و علیرغم هشدارهای مکرر، توسط نیروهای نظامی این رژیم توقیف و به اسارت گرفته شد. گزارش‌های شاهدان عینی و فیلم‌های منتشرشده نشان می‌دهد که فعالان دستگیرشده در بندر اشدود در حالی که دست‌هایشان با بندهای پلاستیکی بسته شده بود، به زانو درآمده و در معرض تحقیر عمومی قرار گرفتند و ایستامار بن‌گوریر، وزیر امنیت داخلی اسرائیل، شخصاً این صحنه‌ها را فیلمبرداری و با افتخار منتشر کرد.

گزارش حقوق بشر سازمان ملل از ۱۹ ماه «جنايات فجيع» در فلسطين اشغالي

«آجیت سونگهای»، رئیس دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر در سرزمینهای فلسطینی، در خصوص گزارش سازمان ملل درباره نقضهای گسترده، از جمله جنايات فجيع در فلسطینی اشغالی تصریح کرد: «امروز این گزارش را ارائه می‌دهم که ۱۹ ماه از نقضهای گسترده حقوق بین‌الملل، از جمله جنايات فجيع، از اکتبر ۲۰۲۳ تا پایان مه ۲۰۲۵ را پوشش می‌دهد.»

وی افزود: «علیرغم آتش‌بس منعقدشده در اکتبر ۲۰۲۵، پیامدهای ماندگار الگوهایی که مستند کرده‌ایم، آشکار است. آتش‌بس از مقیاس عظیم خشونت تا آن مقطع کاست و فضای انسانی محدودی را گشود. اما کشتارها و تخریب زیرساخت‌ها تقریباً به‌طور روزانه ادامه یافته و وضعیت کلی انسانی همچنان وخیم است.» به گفته وی، در کرانه باختری، نرخ آوارگی اجباری فلسطینیان در دهه‌های اخیر و گسترش شهرک‌های اسرائیلی بی‌سابقه بوده است. نیروهای نظامی و پلیس اسرائیل و شهرکنشینان، اغلب به‌طور مشترک، فلسطینیان را به‌طور فزاینده و با مصونیت از مجازات به قتل می‌رسانند.

سونگهای با اشاره به این گزارش درباره جنايات جنگی و جنايات احتمالی علیه بشریت، اذعان کرد: «در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ و پس از آن، اسرائیل خشونت و سلب مالکیت ویرانگری را در غزه و کرانه باختری به راه انداخت و مرتکب جنايات جنگی و جنايات احتمالی علیه بشریت شد. این گزارش نتیجه می‌گیرد که مجموع رفتار اسرائیل در غزه نگرانی جدی در مورد پایداری اسرائیل به تعهد خود برای جلوگیری از اعمالی در محدوده کنوانسیون نسل‌کشی ایجاد می‌کند. واقعیت این است که فلسطینیان هیچ وسیله‌ای برای تأمین بقای خود یا محافظت از عزیزانشان ندارند از زمان اعلام آتش‌بس صدها تن کشته شده‌اند.»

وی افزود: «ارتش اسرائیل از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ در غزه ۷۲,۷۶۹ فلسطینی را کشته است: در خانه‌هایشان، در پناهگاه‌های آوارگان، در بیمارستان‌ها، در مدارس، در عبادتگاه‌ها، در خیابان‌ها، هنگام صف کشیدن برای کمک، هنگام تلاش برای ماهیگیری در دریا.»

به گفته وی، در طول دوره گزارش، محاصره غزه توسط اسرائیل به گرسنگی و قحطی منجر شد که بیشتر، پیش‌بینی شده بود و بعداً تأیید گردید. صدها تن، از جمله کودکان، از گرسنگی جان باختند. هرگونه استفاده از گرسنگی به‌عنوان روش جنگی علیه غیرنظامیان جنایت جنگی است و ممکن است تحت شرایطی معادل جنایت علیه بشریت و حتی نسل‌کشی باشد.

رئیس دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر در سرزمین‌های فلسطینی با بیان این که «فلسطینیان آواره چشم‌انداز اندکی برای بازگشت دارند که نگرانی‌هایی در مورد پاکسازی قومی و انتقال اجباری ایجاد می‌کند»، گفت: «در غزه، محله‌هایی که از آن گریخته‌اند از میان رفته‌اند، زیرا نیروهای اسرائیلی به تخریب غیرقانونی ساختمان‌ها در سراسر غزه ادامه می‌دهند، خانه‌هایی که هنوز مملو از هزاران پیکر جمع‌آوری نشده فلسطینی است. در کرانه باختری، نیروهای اسرائیلی و شهرکنشینان از ۷ اکتبر ۲۰۲۳، ۱۰۹۶ فلسطینی را کشته‌اند که از هر پنج نفر یک نفر کودک بوده است. بسیاری از حوادث نگرانی‌هایی در مورد کشتارهای غیرقانونی و اعدام‌های فراقضایی ایجاد می‌کند.»

وی افزود: «حملات شهرکنشینان به‌طور معمول با حمایت، رضایت یا مشارکت نیروهای امنیتی اسرائیل انجام می‌شود. دولت اسرائیل نظامی‌سازی جنبش شهرکنشینی را تشدید کرده، آنها را از پاسخگویی مصون داشته و اکنون فعالانه از خشونت شهرکنشینان به‌عنوان کاتالیزوری برای دستور کار اعلام‌شده الحاق بهره می‌برد. سلب مالکیت در کرانه باختری نیز نظام‌مند و بی‌امان است و شدت آن با نرخ بی‌سابقه گسترش شهرک‌سازی برابری می‌کند. از زمان روی کار آمدن این دولت، شهرک‌ها ۸۰ درصد افزایش یافته و ۱۰۲ شهرک به ۱۲۷ شهرک موجود قبلی افزوده شده است.»

به گفته وی، ۳۳,۰۰۰ فلسطینی که در سال ۲۰۲۵ از اردوگاه‌های پناهندگان جنین، طولکرم و نور شمس آواره شدند، همچنان قادر به بازگشت به خانه‌های خود نیستند. مقامات اسرائیلی فلسطینیان را در سطوح هشداردهنده‌ای از خانه‌هایشان در اطراف شهر قدیمی در شرق بیت‌المقدس بیرون می‌کنند، املاک آنها را به شهرکنشینان واگذار می‌کنند یا برای پروژه‌های شهرک‌سازی از جمله یک پارک و یک پروژه تله‌کابین فضا باز می‌کنند. خشونت شهرکنشینان به محرکی کلیدی برای آوارگی تبدیل شده و از اکتبر ۲۰۲۳ تاکنون ۴۵ جامعه کامل فلسطینی را آواره کرده است.

سونگ‌های با تأکید بر این که این گزارش الگوهای بیشتری را مستند می‌کند که به‌طرز هشداردهنده‌ای تداوم یافته‌اند، تصریح کرد: «شکنجه و بدرفتاری با بازداشت‌شدگان فلسطینی، از جمله خشونت جنسی، حتی موارد تجاوز جنسی، و نیز محرومیت از غذای کافی و مراقبت‌های پزشکی در بازداشت اسرائیل، کاملاً عادی است. اقدامات تبعیض‌آمیز نقض ممنوعیت آپارتاید و تفکیک نژادی توسط اسرائیل را بیشتر تقویت کرده است.»

وی با طرح این سوال که چرا به نظر می‌رسد همه اینها بی‌پایان است؟، گفت: «زیرا اقدام کافی برای توقف آن انجام نمی‌شود. آتش‌بس به هیچ شکلی از پاسخگویی معنادار در قبال نقض‌های ارتكابی در سال‌های گذشته منجر نشده است. همچنین به هیچ رویارویی اساسی با محرک اصلی، اشغال طولانی‌مدت، نینجامیده است. مصونیت از مجازات تنها به تکرار دامن می‌زند. بیشتر فجایع مستندشده در اینجا، و آنچه برای دهه‌ها قبل مستند شده، بدون مجازات مانده‌اند، بدون هیچ چشم‌اندازی برای عدالت برای قربانیان.»

رئیس دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر در سرزمین‌های فلسطینی خاطر نشان کرد: «فراتر از بیانیه‌های محکومیت، دولت‌های ثالث باید فوراً از هر اقدام در دسترس خود و مطابق با حقوق بین‌الملل برای پایان دادن به اشغال اسرائیل، تضمین برچیدن شهرک‌های موجود، حفاظت از غیرنظامیان، دستیابی به پاسخگویی در قبال نقض‌های جدی و تضمین اینکه فلسطینیان قادر به اعمال حقوق بشر خود باشند، استفاده کنند. در چنین موضوعی، فقدان اقدام به معنای انفعال نیست، بلکه مجوز (بر انجام آن) است.» (سازمان ملل - ۲۸ اردیبهشت)

نکته

از اکتبر ۲۰۲۳ تا مه ۲۰۲۶، سازمان ملل متحد از طریق ارکان و نهادهای تخصصی خود، بارها نسبت به جنایات گسترده و سیستماتیک رژیم صهیونیستی در سرزمین‌های اشغالی فلسطین هشدار داده است اما این گزارش‌ها تاکنون به اقدام عملی دولت‌ها برای مقابله با این رژیم منجر نشده است.

گزارش سازمان ملل در مورد تلفات و آوارگی در لبنان

سازمان ملل متحد در گزارشی حقوق بشری به بررسی مرگ‌ها و آوارگی‌ها در لبنان طی سه هفته اول تشدید اخیر درگیری‌ها بین حزب‌الله و ارتش اسرائیل پرداخته و تأثیر قابل توجه و مداوم بر طیف گسترده‌ای از حقوق بشر را مستند می‌کند؛ از جمله حق حیات، سلامت، آموزش، غذا، مسکن، کار، محیط زیست سالم، آزادی رفت‌وآمد و آزادی دین یا عقیده.

در این گزارش آمده است: «تحلیل ما از حملات در مقیاس بزرگ، گلوله‌باران‌ها و نفوذهای زمینی نشان داد که عملیات نیروهای اسرائیلی در لبنان شامل مواردی از حملات مستقیم به غیرنظامیان، از جمله پرسنل پزشکی، بوده است. ما همچنین چندین حادثه را ثبت کردیم که در آنها حملات اسرائیل به ساختمان‌های مسکونی چندطبقه اصابت کرده و در برخی موارد آنها را به طور کامل تخریب کرده و باعث کشته شدن خانواده‌های کامل شده است. چنین حملاتی ممکن است نقض جدی قوانین بین‌المللی بشردوستانه محسوب شود. حوادث مشابه حتی پس از اعلام آتش‌بس کنونی نیز ادامه یافته است.»

این گزارش می‌افزاید: «در بسیاری از حملات اسرائیل، هیچ هشدار یا هیچ هشدار نسبتاً مؤثری داده نشده که مانع از تخلیه ایمن بسیاری از غیرنظامیان شده است. به گفته مقامات لبنانی، هشدارهای تخلیه و دستورات جابه‌جایی مبهم و فراگیر اسرائیل، منجر به آوارگی بیش از یک میلیون نفر شده است. با توجه به گستردگی و شرایط این دستورات، ممکن است مصداق «جابه‌جایی اجباری» باشد که طبق قوانین بین‌المللی بشردوستانه ممنوع است. پنجاه و پنج منطقه در جنوب لبنان، نزدیک مرز با اسرائیل، هنوز هم امروز مشمول چنین دستوراتی هستند. همه غیرنظامیان آواره‌ای که مایل به بازگشت به خانه‌های خود هستند باید بتوانند این کار را با ایمنی کامل انجام دهند.»

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد در ادامه تصریح کرد: «ما همچنان به ثبت حملات مرگبار مکرر علیه کارکنان مراقبت‌های بهداشتی، به ویژه امدادگران اولیه، و خبرنگاران ادامه داده‌ایم. روز چهارشنبه، یک حمله هوایی اسرائیل، «امال خلیل»، خبرنگار لبنانی را در جنوب کشت و «زینب فرج»، عکاس را

زخمی کرد. گزارش شده که تیم‌های امدادی از جمله هلال احمر لبنان که تلاش می‌کردند به آنها برسند، با مانع‌تراشی ارتش اسرائیل مواجه شدند. این اقدامات شامل استفاده از یک نارنجک صوتی و شلیک گلوله به سمت یک آمبولانس بود که دسترسی به محل حادثه را به تأخیر انداخت. پرسنل پزشکی، خواه نظامی یا غیرنظامی، و سایر غیرنظامیان از جمله خبرنگاران، تحت قوانین بین‌المللی بشردوستانه محافظت می‌شوند. هدف قرار دادن عمدی آنها یک جنایت جنگی محسوب می‌شود.»

در این گزارش با اشاره به تخریب کامل یا آسیب شدید اموال غیرنظامی از جمله مراکز درمانی، مدارس و اماکن مذهبی، تصریح شده است: «حملات اسرائیل زمین‌های کشاورزی را سوزانده یا آلوده کرده و معیشت مردم را مختل یا نابود ساخته است که به حقوق مربوط به غذا، کار و محیط زیست سالم لطمه می‌زند. گزارش‌هایی وجود دارد مبنی بر اینکه نیروهای اسرائیلی از مهمات حاوی فسفر سفید استفاده کرده‌اند که اثرات بسیار آتش‌زایی دارد.»

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد همچنین درباره افزایش تنش‌های اجتماعی و رویه‌های تبعیض‌آمیز که مانع از دسترسی افراد آواره به مسکن و سایر خدمات ضروری می‌شود، ابراز نگرانی کرد.

«ولکر تورک»، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد، خواستار تحقیقات سریع، کامل، مستقل و بی‌طرفانه در مورد تمامی حوادثی که ادعای نقض قوانین بین‌المللی بشردوستانه در آنها مطرح است، شد.

وی از همه کشورها خواست که فروش، انتقال و انحراف به هر طرفی از تسلیحات، مهمات و سایر تجهیزات نظامی را در جایی که خطر آشکاری وجود دارد که از آنها برای ارتکاب یا تسهیل نقض‌های جدی قوانین بین‌المللی بشردوستانه و حقوق بشر بین‌المللی استفاده شود، متوقف کنند. (سازمان ملل - ۴ اردیبهشت)

نکته

بر اساس گزارش‌های مستند، رژیم صهیونیستی در جریان تشدید حملات خود به لبنان از مارس ۲۰۲۶ مرتکب جنایات گسترده‌ای از جمله هدف قرار دادن غیرنظامیان، زیرساخت‌های غیرنظامی، کادر درمان و خبرنگاران، استفاده از سلاح‌های ممنوعه و تخریب سیستماتیک روستاهای مرزی شده است. وزارت بهداشت لبنان تا اول ژوئن ۲۰۲۶ از کشته شدن دست‌کم ۳,۳۷۱ غیرنظامی و زخمی شدن ۱۰,۱۲۹ نفر دیگر خبر داده است. سازمان بهداشت جهانی نیز گزارش کرده که از دوم مارس تا مه ۲۰۲۶، ۱۶۹ حمله به مراکز بهداشتی انجام شده که منجر به کشته شدن ۱۱۶ کادر درمان و زخمی شدن ۲۶۳ نفر دیگر شده است.